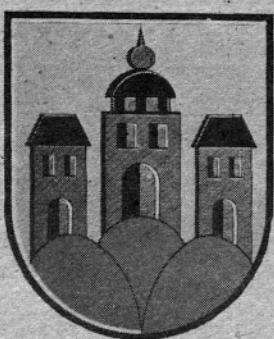

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

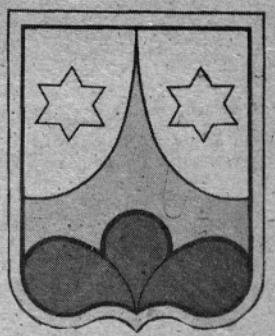
Savinjske

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine MozirjeLeto XIII
Številka 3
Marec 1982

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Poština plačana v gotovini

Pomen naložb

Marsikdo danes pomisli, da investicije niso pomembne za gospodarsko stabilizacijo. Zaostreni pogoji pridobivanja dohodka nam res ne omogočajo, da bi lahko vlagali tolikšen del novoustvarjene vrednosti kot doslej za razširitev proizvodnje. Zato je razumljivo, da smo postali mnogo bolj odgovorni za izbiro „pravih naložb“. Da bi lahko sledili gospodarskemu razvoju v svetu, s katerim smo gospodarsko tesno povezani zaradi nabave potrebnih surovin, potrebne opreme in vračila tujih kreditov je nujno, da povečujemo proizvodnjo predvsem takih izdelkov, ki bodo bolj sposobni konkurirati tuji proizvodnji na svetovnem tržišču. Ta naloga ni enkratna pač pa je trajna. Zato bi morali znanju posvetiti več pozornosti, kajti z izvozom surovin se ne bomo mogli enakopravno kosati z ostalimi na svetovnem trgu. Izvažati bo potrebno torej čedalje več tudi dela, ki ga bo priznal svetovni trg.

Poleg „izvozne proizvodnje“ pa bomo povečali še pridelovanje hrane, da je ne bo potrebno uvažati. Da bi lahko razvijali ti dve prednostni gospodarski panogi bomo morali sproti razvijati najpotrebnejšo infrastrukturo (energija, ceste itd.). Ostale proizvodnje ne bomo razvijali, razen najnujnejših tehnoloških izboljšav. V tem kriznem času se bomo morali odpovedati vsem naložbam v negospodarstvu, ki bi bremenile akumulacijo organizacij združenega dela. Temu procesu pravimo tudi prestrukturiranje gospodarstva in temu cilju sledimo z vsemi merili in kriteriji pri odločanju o investicijah.

Verjetno vsakogar od nas zanima s kakšnimi potrebami po prestrukturiranju gospodarstva se srečujemo v naši občini. Moram reči, da zaradi podpovprečne gospodarske razvitosti in sorazmerno bogatega surovinskega zaledja (gozdovi, kmetijska zemljišča) imamo v povprečju še vedno mnogo primarne proizvodnje, manj pa

predelovalne industrije, ki bi bila sposobna bolj ovrednotiti domačo surovino. Zato smo prepričani, da bi morala lesna industrija preiti pospešeno v finalno proizvodnjo, ostale pa bi tudi morale tehnološko izboljšati svoje proizvodne programe. V tem smislu bi morali razumeti sanacijo tovarne ivernih plošč, montažo lupilnega stroja, večjo preusmeritev ELKROJ-a v izvoz, kjer bi morali poleg samega fizičnega dela izvažati tudi blago in tako naprej. V izvoz se bosta morali preusmeriti tudi KOVINARSTVO in CINKARNA, ki dosega dobre poslovne rezultate na domačem trgu, v izvozu pa skoraj nista prisotni. Ravno tako bomo morali bolj iskati možnosti kako zasebni sektor vključiti v izvozne napore naše družbe. Preko smejejšega povezovanja z organizacijami združenega dela bomo dosegli tudi več v izvozu. Nedvomno pa bi obrt, ki že danes delno nadomešča uvoz, lahko mnogo več prispevala k obvladovanju uvoza. V kmetijstvu bi morali letošnje leto investirati več kot preteklo leto in tako omogočiti skupaj s pospeševalnimi ukrepi večje tržne presežke kmetijskih pridelkov.

Letošnje leto bi moralo biti prelomno tudi v razvoju turizma v Gornji Savinjski dolini. Program razvoja turizma je izdelan. O njem teče razprava v občini. S postopno realizacijo tega programa si bomo ustvarili pogoje za pridobivanje dohodka tudi v tej panogi, vendar bomo morali „za turizem bolj živeti“, zanj nameniti del svojega časa, tako da bodo kraji družbene in zasebne akumulacije. V tem smislu bomo morali okrepiti nosilce investicij v kmetijstvu.

Mnogokaj bi še lahko razmišljali, predlagali, ukrepali, ustvarjali... vendar ob vsem tem nas mora družiti predvsem spoznanje, da si vsi in vsak zase želi lepo prihodnost in da bomo to dosegli samo z dobrim delom. V tem pa mora biti naša moč in ponos.

ANTON VRHOVNIK

V Gorenju – MGA Nazarje

Osmi marec don ženo
praznuje moja mamica,
Rožice nobrala bom,
jih z veseljem dala bom,
objela momico krepko,
da ji pri srcu bo toplo.

Podmenišek Pavla
OŠ LjubnoPraznik obeležile
delovno

Za nami je naš praznik 8. marec, Dan žena. Vse vemo, kakšno je revolucionarno izročilo in vsebina mednarodnega ženskega dne, ki ga napredni delavski razred slavi že toliko let. Pomen tega dneva doživlja vsaka zase vsako leto drugače, od takrat ko smo kot deklice sramežljivo stisnile materi v roko šopek in si na tiho mislile, da bomo odslej bolj pridne, in takrat, ko nam je fant podaril rdeč nagelj, ki ni pomenil samo darila za naš praznik in letos, ko smo odšle na delo z zavestjo, da moramo skrbno opraviti delovne naloge na delovnem mestu, popoldan pa posvetiti svoji družini ali drugim najbližjim.

Večina se nas zaveda, da bomo v naši družbi naporen boj za stabilizacijo gospodarstva in zato smo brez slabe volje sprejeli odločitev sindikalne organizacije, da letos ne bomo obdarovane in pogoščene. Vemo, da smo s tem prispevali delček k boljšemu ekonomskemu položaju našega gospodarstva. Zadovolj-

ne smo bile z odločitvami, da so za naš praznik organizirali v delovnih organizacijah kulturno prireditve in da so v krajevni skupnosti priredili proslavo.

Na teh prireditvah smo prisluhnile Poslanici žensk Socialistične federativne republike Jugoslavije drugemu posebnemu zasedanju Generalne skupščine združenih narodov o razorožitvi, katero smo z zavzetostjo podpisale. Bile smo ponosne, da se s tem pridružujemo prizadevanjem Jugoslavije in vseh naprednih sil za ohranitev miru.

Tako smo obeležile letošnji praznik delovnih žena dostojno, z delom, z radostjo v srcu in z oddločnostjo, da si bomo še naprej prizadevale za osvobajanje celotne naše družbe, še posebej najbolj obremenjenih žensk, ki so hkrati proizvajalke, matere, vzgojiteljice, gospodinjice, žene, upravljalke.

REZIKA PLAZNIK,
sekretarka
SZDL MozirjeO predvolilnih
pripravah

Iz poročila o poteku temeljnih kandidacijskih konferenc v občini Mozirje je razvidno, da so bile vse izvršene v predvidenih rokih in da nobene ni bilo potrebno ponavljati. Posebno razveseljivo je to, da je bilo največ temeljnih kandidacijskih konferenc organiziranih kot zbor občanov oziroma zbor delovnih ljudi. Na 20 temeljnih kandidacijskih konferencah so se odločili za zaprto kandidatno listo, na 24 pa za odprto.

Volilne komisije v TOZD in KS pri ugotavljanju zakonitosti kandidatnih list niso našle nobenih kršitev oziroma nepravilnosti. V poročilu je nadalje poudarjeno, da smo s kadrovskimi pripravi na volitve pričeli dovolj zgodaj, zato tudi pri določanju kandidatnih list ni bilo nobenih problemov.

Skupaj je bilo evidentiranih 3038 možnih kandidatov, na kandidacijskih konferencah pa je bilo sprejetih 1465 kandidatov. Z zadovoljstvom ugotav-

ljamo, da se je struktura sprejetih kandidatov napram evidentiranim izboljšala v korist žensk in mladih.

V zvezi s kadrovskimi pripravi na volitve je v poročilu še navedeno, da je bilo evidentiranje možnih kandidatov za nosilce volilnih funkcij v skupščini občine in skupščinah SIS zelo široko in demokratično, zato tudi ni bilo spreminjevalnih predlogov ali glasovanja proti predlaganim kandidatom.

Na temeljnih kandidacijskih konferencah pa so predlagali še dva člana Izvršnega sveta in dana je splošna pripomba, da med nosilce vodilnih funkcij ni kmetov. Pet predlaganih kandidatov za nosilce vodilnih funkcij v skupščinah SIS pa je odklonilo kandidacijo.

Takšno stanje po temeljnih kandidacijskih konferencah kaže na dovolj širok in demokratičen postopek evidentiranja in na pravilno kadrovsko usmeritev.

REZIKA PLAZNIK

Naloge kluba
samoupravljalcev

V jeseni preteklega leta je bil v okviru Kluba samoupravljalcev izdelan skupni program družbenopolitičnega izobraževanja ter program aktivnosti kluba. Program je obravnaval koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL Mozirje, ter ga dal v javno razpravo, v kateri je bil dopolnjen še z nekaterimi izobraževalnimi oblikami, še zlasti v okviru idejnopolitičnega usposabljanja članstva Zveze komunistov. Za sezono 1981/82 je program izredno ambiciozno zastavljen, tako po obsegu, kakor tudi po vsebinski raznolikosti, saj zajema seminarje: za kandidate pred sprejemom v ZK, za novospreglete člane ZK, predavanja za celotno članstvo ZK, seminar „Samoupravljanje v združenem delu“, občinsko politično šolo, seminar za aktiviste SZDL, seminarje za sindikalne aktiviste, za vodstva osnovnih organizacij ZSMS, za konferenco mladih v krajevni skupnosti, za konferenco mladih v kmetijstvu, za člane potrošniških svetov, za predsednika delegacij, usposabljanje prebivalstva za naloge SLO in družbene samozagrade in za člane organov na področju socialne problematike.

Te izobraževalne oblike izvaja Delavska univerza Mozirje, skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami, Skupščino občine Mozirje in klubom samoupravljalcev. Poleg navedenih izobraževalnih oblik vsebuje program tudi specifične naloge kluba. Zlasti sledeče: analiza

potreb po družbenopolitičnem izobraževanju, izdelava skupnega programa ter posredovanje skupnega programa vsem organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim, vodstvom družbenopolitičnih organizacij in drugim dejavnostim, ureditev arhiva samoupravnih splošnih aktov OZD, ustanovitev aktiva kadrovskih delavcev, posvetovanje s predsedniki delavskih svetov, okrogla miza o problematiki dela disciplinskih komisij, okrogla miza o problematiki delovanja poravnalnih svetov v krajevni skupnosti, razgovor s predsedniki samoupravne delavske kontrole o problematiki pri njihovem delu in posvet s predsedniki komisij za medsebojna delovna razmerja.

V januarju 1982 je bil po programu kluba samoupravljalcev organiziran tudi seminar za člane svetov potrošnikov v krajevni skupnosti. Organizirali smo ga z namenom, da bi pripomogli h kvalitetnejšemu ter aktivnejšemu delu teh organov, vendar pa smo ga morali zaradi slabe udeležbe odpovedati. Seminarja so se udeležili le posamezni člani svetov potrošnikov in sicer iz krajevni skupnosti Luč, Mozirja in Bočne.

Težko je razumeti, da tako zasnovano in dokaj temeljito pripravljeno usposabljanje propade zaradi slabe udeležbe. To pa istočasno pomeni nekoristno trošenje družbenih sredstev brez kakršnih koli pozitivnih učinkov. Tega pa si v času, v katerem živimo, prav gotovo ne bi smeli privoščiti.

MAKS PETEK

Več o šolstvu

Na seji sveta za kulturo in izobraževanje pri OK SZDL je bilo kritično ocenjeno premalo zanimanje za vprašanja šolstva v občini. Ko je Majda Urankova podala strnjeno pojasnilo poročila o stanju vzgoje in izobraževanja v občini Mozirje v šolskem letu 1980/81, je uvodoma poudarila, da bi se o tej vsebini moralo seznaniti tudi predsedstvo KO SZDL. Poročilo je izdelala organizacijska enota ZSRS za šolstvo v Celju.

V šolskem letu 80/81 je bilo vključenih v vzgojno-izobraževalni proces v naši občini 1782 učencev, od teh 1035 deklic, v 76 oddelkih. Imamo 4 centralne šole in 7 podružnic. Za hitrejšo vraščanje v okolje bo potrebno več neposrednega sporazumevanja z združenim delom, pa bo možno le v okvirih programov skupnih interesov delavcev v ZD in šol na območju krajevnih skupnosti. Največ zunanjih mentorjev za delo na šolah imajo v Lučah, sledijo Ljubno, Gornji grad, Nazarje in Mozirje. Poročilo posveča tem vprašanjem po-

seбно pozornost. Velik korak so napravili pri vključevanju učencev v izvenšolske dejavnosti. Največje število krožkov je iz področja telesnokulturne dejavnosti (71) in zajema 1341 učencev, najmanj pa iz poljudnoznanstvenega področja (10 krožkov). Šole sodelujejo v območju krajevnih skupnosti z raznimi društvi, ki gre za neposredno delo. Glede učnega uspeha so naše šole nad povprečjem v celjski regiji. Močno si prizadevajo pomagati pri razvijanju poklicnih interesov učencev, v ta namen nudijo vse mogoče oblike seznanjanja z usmerjenim izobraževanjem in poklicnim usmerjanjem. Povezanost med šolami in starši je dobra, premalo pa je zaživel vključevanje staršev pri organizaciji in izvedbi ekskurzij ter interesnih dejavnosti. V šolah je poučevalo v tem obdobju 100 učiteljev (83 žensk), kar je za 7 več od prejšnjega šolskega leta.

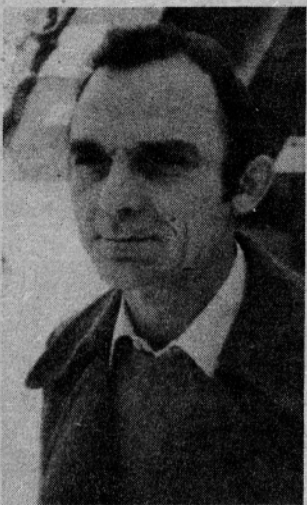
To je seveda le nekaj skopih podatkov iz preglednega in temeljitiga poročila.

Volilna in programska konferenca ZK Mozirje

V dvorani nazarskega delavskega doma so se zbrali komunisti mozirske občine na programsko volilni konferenci. Med gosti sta bila tudi člana CK ZKS Emil Rojc in Janez Zahradnik.

Novo vodstvo v ZK Mozirje

Na volilni konferenci so izvolili za predsednika občinske konference ZKS Antona Boršnika, za sekretarja komiteja pa Bogomirja Straška. Oba predstavljamo v naslednjem:

Anton Boršnik

Anton BORŠNIK iz Lesne industrije GLIN Nazarje. Rojen je leta 1942. Član ZK od leta 1974. Po poklicu je inženir lesarstva in opravlja dela in naloge vodje TOZD Stavbeno pohištvo. Je rezervni kapetan in že vrsto let aktivno deluje na odgovornih položajih v teritorialni obrambi. Dosedaj je aktivno deloval v organizaciji zveze komunistov, kjer je v zadnji mandatni dobi član občinske konference in član komiteja. V preteklih letih je aktivno deloval tudi v organih zveze sindikatov, v samo upravnih organih delovne organizacije in krajevne skupnosti ter v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Funkcijo predsednika bo opravljal nepoklicno.

Bogomir Strašek

Bogomir STRAŠEK iz Železarne Ravne — TOZD Kovinarstvo Ljubno ob Savinji je rojen 1946. Član zveze komunistov je od leta 1973. Po poklicu je strojni tehnik in je opravljal dela in naloge vodje TOZD Kovinarstvo. Je rezervni kapetan na odgovorni dolžnosti v rezervnem sestavu JLA. Dosedaj je aktivno deloval na zelo širokem področju družbenopolitične aktivnosti. Bil je sekretar OO ZKS v delovni organizaciji, podpredsednik OS ZSS, delegat družbenopolitičnega zbora občinske skupščine in je imel več drugih zadolžitev v delovni organizaciji in družbenopolitičnih organizacijah v občini. Sedaj je član občinske konference in komiteja OK ZKS, podpredsednik medobčinske gospodarske zbornice, aktivno deluje v organih temeljne banke in območne elektrogospodarske skupnosti. Funkcijo sekretarja bo opravljal poklicno.

Konferenco je vodilo delovno predsedstvo, uvodne besede pa je povedal predsednik OK ZKS Mozirje Jože Tlaker. Med drugim je dejal:

„Celotna naša družba, zlasti pa še Zveza komunistov, je v minulem obdobju vlagala veliko naporov za to, da bi razvoju proizvodnih sil sledil tudi pospešeni razvoj samoupravnih odnosov. Dosegli smo vidne rezultate in pozitivne premike tako v materialnem razvoju kot na področju samoupravnih odnosov in demokratizacije odločanja. To je toliko pomembnejše, ker smo take rezultate dosegli v zaostrenih razmerah.

Težko je dati kratko oceno o tem, ali so sedanje razmere dobre, manj dobre, zaskrbljujoče ali problematične. Stanje razmer je rezultanta številnih objektivnih in subjektivnih okoliščin, zato je po posameznih sredinah tudi različno. Ob tehtnejšem analiziranju takega stanja se kažeta dve skupni značilnosti:

- družbeno gospodarske razmere so v glavnem povsod dovolj zapletene in težke;
- stanje samoupravnih družbenopolitičnih razmer ocenjujemo kot relativno ugodno in dobro.

Realizem v ocenjevanju nam pravi, da se takšno stanje ne more ohranjati na daljši rok in da terja razrešitve. Razrešitev pa je možna samo v smeri odločnega in odgovornega angažiranja vseh sil v premagovanje gospodarskih težav. Koliko smo komunisti skupaj z drugimi subjektivnimi silami vključeni v ta prizadevanja?

Kritično je ocenjeval delovanje nekaterih osnovnih organizacij in nadaljeval:

„Ocene delovanja osnovnih organizacij kažejo, da jih kar 1/4 ostaja pretežno na robu dogajanja, njihove aktivnosti ni čutiti, akcijska usposobljenost ni zadovoljiva. Dokajšen problem predstavlja tudi stalna odsotnost pripravljenosti za delo pri nekaterih članih osnovnih organizacij. Tega problema nismo uspeli bistveno popraviti.“

V nadaljevanju je Jože Tlaker govoril o gospodarstvu in o reševanju iz sedanjih razmer, menil je:

„Na področju prestrukturiranja še nismo naredili veliko. Tudi pravih možnosti za to še ni bilo, ker gre za dolgoročni proces.“

Prizadevanja smo zastavili na področju kmetijstva oziroma

ustvarjanja pogojev za povečanje blagovne proizvodnje v kmetijstvu. Politično delo na terenu je našlo ugoden stik s kmeti, motiviranost za večja vlaganja je prisotna. Vendar pa smo v zamudi z nekaterimi nujnimi pospeševalnimi ukrepi (zagotavljanje reprodukcijskih materialov, kreditiranje, ustrežnejša politika obrestnih mer, diferencirana davčna politika). V okviru sklada za pospeševanje kmetijstva smo zbrali le tretjino predvidenih sredstev.

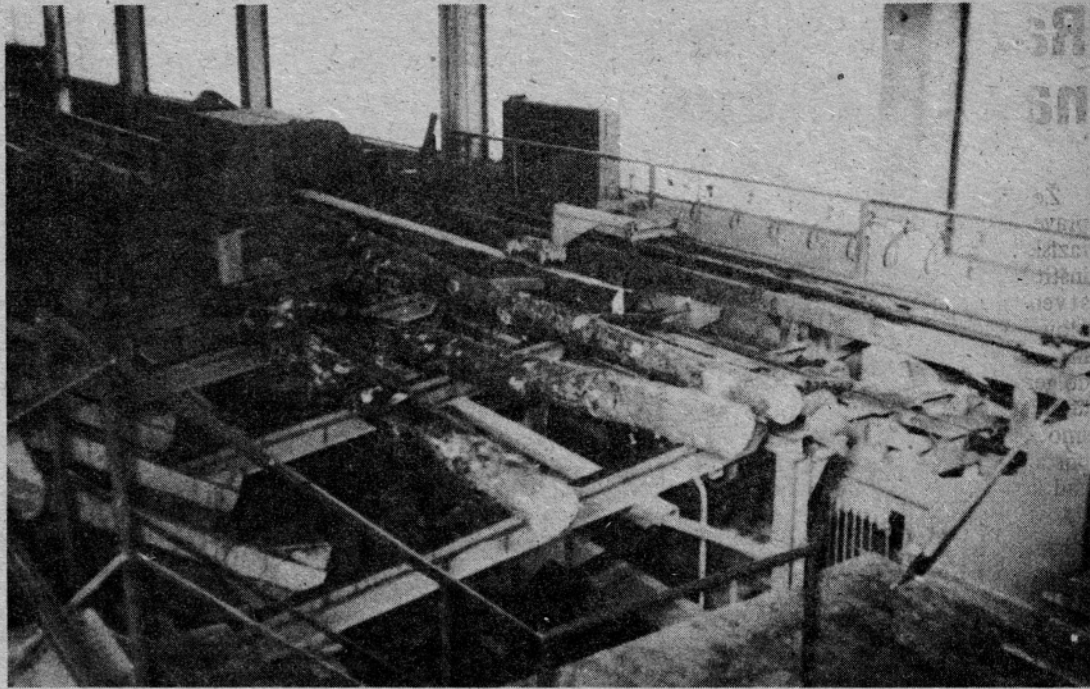
V gozdarstvu smo z dokajšnjimi naporii vendarle uspeli izpolniti letni načrt blagovne proizvodnje. Še naprej bodo potrebni novi naporii za uresničitev nalog iz srednjeročnih planov gozdarstva.

Industrijska proizvodnja je bila pod močnim vplivom nestalne oskrbljenosti s surovinami in reprodukcijskimi materiali, zlasti tistimi iz uvoza. Pričakovali smo večje motnje v proizvodnji in s tem težave pri izpolnitvi letnih načrtov. Podatki o doseženi proizvodnji v letu 1981 kažejo dokaj ugodno sliko, saj je večina OZD uspela povečati obseg proizvodnje glede na leto poprej. Proizvodnja stavbnega pohištva je bila večja za 23 %, oplemenitenje ivernih plošč za 67 %, proizvodnja kovinskih izdelkov za 19 %, konfekcije za 12 % in kemija za 22 %.

Padeč fizičnega obsega proizvodnje izkazujejo: proizvodnja malih gospodinjskih aparatov (16 %), žaganega lesa (12 %), surovih ivernih plošč ((18 %) in montažnih objektov (10 %).

Nato je opisal težave v TOZD Iverna, RTC Golte in v občinski zdravstveni skupnosti. Ko je govoril o izvoznih prizadevanjih naših organizacij združenega dela je povedal:

„Druga pomembna stabilizacijska usmeritev je povečanje izvoza. Nosilci izvoza so Gorenje — TOZD MGA, GLIN, ELKROJ, SMREKA in ZKZ. V celoti se je izvoz v lanskem letu povečal vrednostno za 37 %. Povečanje gre na račun klirinškega tržišča, medtem ko je konvertibilno tržišče ostalo na ravni iz leta 1980. Primerjava z uvoznimi tokovi pokaže, da je uvoz naše občine pokrit z izvozom v višini 164 %, kar je na prvi pogled ugodno. Ker pa moramo upoštevati, da združenemu delu neposredno pripada le 65 % ustvarjenih deviz, je položaj približno izravnal. Če pa upoštevamo še obveznosti odplačil deviznih kreditov, je jasno, da tekoči izvoz blaga ne more v celoti pokrivati potreb po tekočem uvozu.“

V Glinu Nazarje

Izvoz smo lani povečevali v glavnem ekstenzivno, to je s povečano količinsko prodajo v inozemstvu. Ni nam uspelo, da bi v izvoz vključili tudi proizvode iz OZD, ki doslej niso izvažale. Večina izvoznikov je zaradi padanja svetovnih cen in prevrednotenega dinarskega tečaja v izvozu dosegala slabše rezultate. Splošno pomanjkanje deviz je prisililo tudi naše proizvajalce, da so podpisali sporazume o združevanju deviz za zagotovitev oskrbe z reprodromateriali domačih dobaviteljev.“

Po deležu naložb v družbenem proizvodu (10 %) bi bila slika glede tega zadovoljiva, vendar pa se dela prepočasno zaključujejo, kar pomeni prekoračitve predvidenih stroškov. Sicer pa manjka celovit koncept razvoja lesne industrije, pa tudi drugod je čutiti pomanjkanje takšnih načrtov. Nato se je posvetil vprašanju standarda naših občanov:

„Standard občanov, zlasti tistih z najnižjimi prejemki in brez dodatnih virov dohodka je ogrožen. Rešitve skušamo najti v odpravljanju tistih del in opravil, na katerih delavci z normalno učinkovitostjo ne morejo doseči ustreznih osebnih dohodkov. Rešitve so usmerjene tudi v boljše vrednotenje proizvodnega dela in dela v težkih pogojih. V tem pogledu smo nekaj rezultatov vendarle dosegli. Z vprašanji življenjskega standarda občanov je ozko povezana socialna diferenciacija. Tu se že nekaj časa pojavlja problem, na katerega doslej nismo reagirali dovolj odločno in sistematično. Gre za poglobljanje socialnih razlik na osnovah, ki ne temeljijo na delu. Pojavna oblika je čezmerno bogatenje nekaterih občanov (prekupčevalcev z lesom, nekaterih obrtnikov in drugih), ki s špekulacijami, izkoriščanjem položaja, kršenjem zakonov in utajo davkov protipravno pridobivajo zelo visoke dohodke. Nekateri med temi

celo v javnosti odkrito hvalijo svoje „sposobnosti“ in pomilujejo tiste, ki živijo le od osebnega dohodka ali pokojnine. Izgubljeno zaupanje prizadetih ljudi in dolgoročna

politična škoda je ob tem več kot očitna.“

Svoje izčrpno izvajanje je zaključil s prikazom stanja varnosti in družbene samozastite, ki je dobro.

Iz razprave ...

Zelo obsežno in izčrpno poročilo o uresničevanju programske usmeritve občinske organizacije ZKS, ki so ga prejeli vsi udeleženci pravčasno, je bilo dobra pobuda za bogato in kritično razpravo članov konference. Nekaj izrečenih mnenj smo tudi zabeležili.

Franc Boršnik iz TOZD Stavbeno pohištvo Glin se je dotaknil nekaterih težav s katerimi se srečujejo in na njih odpravo ne morejo vplivati. Gre za pomanjkanje lesa, ki žal še vedno potuje mimo dogovorjenih poti in to najbolj! Družbeni sektor, ki zaposluje največ ljudi pa čuti pomanjkanje te surovine. Omenil je premalo zagnanost v službah prodaje, saj se zaloge kopičijo. Tudi tehničnih izboljšav in izumov ni v zadostni meri, če upoštevamo kadrovski sestav glede na izobrazbo.

Kristl Planovšek iz TOZD Iverna Glin je menil, da bo treba naliti glede težav, ki so prisotne v tej proizvodni že leta nazaj, čistega vina. Med glavne vzroke, da je tako je navedel: slabo izkoriščanje delovnega časa, slabo vzdrževanje naprav, slabi medsebojni odnosi, pretirano trošenje energije in pomanjkanje inventivne dejavnosti. To je nekaj pojavov znotraj TOZD, medtem ko so številne ovire, ki slabo učinkujejo na to proizvodnjo tudi zunaj kolektiva. Tu je navedel cene ivernih plošč, ki ne sledijo cenam surovin, delež v devizah za nakup surovin, nepovezanost reprodukcijske verige in podobno.

Lojze Plaznik je nakazal nekatere težave, ki zavirajo razvoj kmetijstva v občini. Ob tem je dejal, da za uveljavljanje družbene proizvodnje ni pogojev, zato je treba tesneje sodelovati s kooperanti zadruge. Omenil je med drugim, da bi morala že šolska vzgoja bolj odločno podpirati poklicno usmerjanje v kmetijstvo in mladim pomagati premagovati občutke, da je ta poklic nekaj manjvrednega! Nakazal je še težave v oskrbi kmetijstva.

Franc Miklavc je uvodoma poudaril, da je premalo sodelovanja s krajevnimi skupnostmi, ko gre za odločanje o vprašanjih ožjega pomena neke sredine. Načel je vprašanje gradnje malih elektrarn in oskrbe s pitno vodo. Zavzel se je za načrtno koriščenje zemljišč v gradbene namene in opozoril na slab uspeh prizadevanj za izboljšanje hišne samouprave v družbenih stanovanjskih hišah. Bernard Petanjek je govoril o varnostnih razmerah v občini in

opozoril na pomanjkljivo prizadevnost glede samozastite v delovnih organizacijah. Sicer stanje ni zaskrbljujoče, vendar pa je opaziti vse premalo varnostne kulture na sploh pri občinah.

Vlado Miklavc je seznanil navzoče z delom komisije za proučevanje delavskega gibanja v naši dolini. Poudaril je nekatere uspehe, ki so bili doslej doseženi, vendar pa ti niso zadovoljivi zaradi nedejavnosti večine članov komisije. Delo je pomembno za prikazovanje resnice o časih, ko so se tudi naši ljudje borili za pravičnejše življenjske in delovne razmere.

Vlado Košir je opozoril na premalo učinkovitost komunistov v sredinah kjer živijo, to je v krajevnih skupnostih. Največkrat menijo, da je njih delež v delu v sami delovni organizaciji dovolj. To pa ima za posledico veliko pomanjkanje delavoljnih ljudi v krajevnih skupnostih in kopičenje funkcij.

Bogomir Strašek je dokaj nazorno prikazal podcenjevanje osebne odgovornosti na vseh ravneh in v vseh sredinah. To ima za posledico malomarno opravljanje dolžnosti, ti pojavi pa povzročajo nezadovoljstvo med delavci in občani. Vse preveč se skrivamo za kolektivno odgovornostjo, tako se malokdaj govori o odgovornosti tega ali onega! Seveda ne pride na takšen način do „polaganja računov“. Ponekod izkrivljajo vodilni ljudje na ta račun samoupravljanje, nastaja samovolja. To pa bi morali prav komunisti preprečevati povsod. Za drobne napake smo bolj dosledni, marsikdaj pa zamizimo, ko gre za osebno odgovornost! Nerazumljivo je tudi dejstvo, da komunisti odklanjajo družbene naloge, ko bi morali biti v prvih vrstah povsod. V vsem bo treba več poslušati in ukrepov, da bo stanje drugačno.

Miran Bele je govoril o pomanjkljivem posluhu za idejno politično izobraževanje. V naši občini je glede tega zaskrbljujoče. Marsikje podcenjujejo to potrebo časa do te mere, da bi morali o takšnih pojavih glasno spregovoriti. Izobraževanje je torej res na stranskem tiru. Seveda pa v naših vrstah ni želje po usposabljanju, to pa daje svojstveno sliko o nas. Med delovnim časom bi se prihajali na razne seminarje, če pa gre za čas izven tega, pa se enostavno na vse kriplice izogibamo udeležbi. Seveda gre tu za širšo odgovornost in slabo osveščenost!

Oživljena kmetija na Planici

Raziskovalna postaja nad Šmihelom

Že dve leti potekajo priprave, gradnja in opremljanje raziskovalne postaje Biološkega inštituta Jovana Hadžija znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti Ljubljana. Po dolgem in vsestransko pretehtanem iskanju primerne kraja smo se odločili za ustanovitev postaje nad Šmihelom, oziroma nad kmetijo Verbuč, v nadmorski višini okoli 900 m. S to postajo in z delom raziskovalcev, ki bodo imeli v njej oporišče za terensko delo in prebivanje pri izvajanju svojih raziskovalnih programov na območju Zgornje Savinjske doline, bomo pogosto prisotni med vami. Ker ne bi želeli ostati odtujeni, nepoznani in nepovezani z življenjem in tokovi razvoja Zgornje Savinjske doline, se želimo za začetek na kratko predstaviti.

Osnovna naloga Slovenske akademije znanosti in umetnosti je proučevanje in ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega naroda. Tako tudi naš Biološki inštitut, ki združuje 20 znanstvenih in tehničnih delavcev, zajema v svojem delovnem programu več naravoslovnih ved. Glavne dejavnosti inštituta so usmerjene v proučevanje in kartiranje vegetacije (rastlinskih združb) slovenskega ozemlja, floristična proučevanja, raziskovanja živalskih združb in raziskave nekaterih živalskih skupin. Velika večina naših raziskav poteka delno ali v celoti v naravi. Zato smo že nekaj časa čutili potrebo po lastnem terenskem oporišču, raziskovalni biološko-ekološki postaji nekje v alpskem svetu Slovenije. Izredno bogat, pester in zanimiv predalpski in alpski svet Zgornje Savinjske doline in Savinjskih Alp s svojo rastlinsko odedjo in živalskim svetom ter ekološkimi posebnostmi nudi velike možnosti za številne nove raziskave in poglobljena dosedanja proučevanja.

Ker je do sedaj iz tega prelepega predela naše ožje domovine o tem relativno malo objavljeno, predvidevamo ne le intenziviranje omenjenih raziskav, temveč tudi načrtno objavljene rezultate raziskovanj v strokovno znanstvenem in poljudnem tisku.

Z delovanjem takšne raziskovalne postaje bi bilo omogočeno intenzivnejše sodelovanje, povezovanje in skupno reševanje nekaterih problemov in nalog s področja različnih panog gospodarstva širšega območja. Posebej velja to za gozdarstvo, kmetijstvo, vodno in elektro gospodarstvo ter prostorsko planiranje, varstvo narave, lovstvo, ribištvo, šolstvo, kulturo, problematiko SLO itd.

Da bi se lahko neposredno predstavili in navezali več stikov smo se odločili za začetek prirediti entomološko razstavo našega Biološkega inštituta pod naslovom „Pisani svet žuželk“. S to razstavo, ki bo v Galeriji

kulturnega doma Mozirje od 31. 3. do 9. 4. 1982 želimo prikazati izsek iz dolgoletnega dela in uspehe skupine entomologov, raziskovalcev našega inštituta. Razstava bo obiskovalcem na pregleden in upamo, zanimiv način približala bogati svet žuželk, njihovo razširjenost, življenjske navade itd. Med drugim bi želeli opozoriti tudi na velik pomen žuželk. Metulji ali hrošči niso samo lepih oblik ali čudovitih barv, med njimi so tudi taki, ki lahko ob določenih pogojih povzročijo katastrofalne gospodarske škode v kmetijstvu ali gozdarstvu. Tudi zato je dobro, da vemo kaj o njih.

Verjetno bo razstava najbolj pomembna za učence šol pa tudi za njihove učitelje. To bo nekakšna ura biologije „v živo“, ki bo ob primerni razlagi strokovnjakov in bogatem entomološkem materialu iz domačih logov in vsega sveta enkratni dogodek za marsikoga. Upamo, da bo razstava pritegnila zlasti še kmetovalce in gozdarje ter vse tiste, ki hodijo v naravo z odprtimi očmi, mogoče pa tudi tiste, ki so se naravi iz kakršnega koli razloga odtujili.

Že priprave na razstavo so pokazale, da medsebojno sodelovanje, ki sem ga omenil, živi in da se bo brez dvoma še bolj razmahnilo in učvrstilo. To je ponovno dokazalo Gozdno gospodarstvo Nazarje, ki je prevzelo pokroviteljstvo razstave „Pisani svet žuželk“, kakor tudi Zveza kulturnih organizacij občine Mozirje, ki je z velikim razumevanjem sprejela naš predlog za postavitev razstave in nudila vso pomoč pri njeni organizaciji.

Naj zaključim to prvo pisanje o raziskovalni postaji Biološkega inštituta nad Šmihelom, ki je skromno zrastle med vami, a ne bi želela ostati skromna po rezultatih svojega delovanja.

IVO PUNCER

Tehnične novosti v Glinu

O izrednem pomenu uveljavljanja domačega znanja v industriji je bilo že veliko povedanega in napisanega, zato ne kaže ob tem izgubljati besed.

V Glinu imajo v sestavi skupnih naložb razvojno tehnični sektor, ki se ubada z različnimi izboljšavami delovnih postopkov v neposredni proizvodnji, pa tudi v drugih delovnih okoljih. Značilno za njihovo delo je medsebojno sodelovanje, oziroma skupinsko delo.

Dosedanji samoupravni akti, ki urejajo nagajevanje tehničnih izumov in izboljšav so zastareli, pravi vodja razvojno tehničnega sektorja inž. Marjan Dobrovč, vendar še veljajo, čeprav so vse priprave v teku, da na referendumu sprejemo nove, ki so jih pripravili v okviru SOZD Gorenje. Ti naj bi bili spodbudni za nove zamisli vseh vrst.

Lani so v skupinskem delu uspeli v 5 primerih. Izdelali so načrt za nov stroj za krojenje masivnega lesa, potem pa so ga doma izdelali. Takšnih pri nas ne izdelujejo. Gre za sodoben, avtomatiziran stroj, ki bi ga sicer morali uvoziti. Izdelovali ga bodo za širše potrebe lesne industrije pri nas. Pripravili so recepturo za parafinsko emulzijo, potrebno pri izdelavi ivernih plošč. Z njo so zagotovili kar 144 milijonov dinarjev letnega prihranka. Izdelali so poravnalnik za oblice, ki dobro služi v TOZD Iverna. Z njim so odpravili težave, ki so jih pestile kakih 9 let. V TOZD Stavbo pohištvo so se srečevali s težavami skladiščenja, transporta in nakladanja gotovih izdelkov. Z novim načinom paletizacije so skrajšali delovne postopke in jih tudi olajšali. Preprečili pa so še poškodbe na izdelkih, ki so prej povzročale marsikatero težavo.

S sprejemom novih aktov želijo vsestransko pospešiti dejavnost tehničnih izboljšav in novosti. Pritegniti želijo širši krog sodelavcev od neposrednih proizvajalcev do tehničnega kadra. Treba je zagotoviti tudi pravilno vrednotenje tega dela.

Zamislite je veliko, tudi zanimanja med ljudmi ne

inž. Marjan Dobrovč

manjka, meni inž. Dobrovč, le izkoristiti moramo vse danosti, da s skupnimi močmi pridemo do željenih koristi. Ob tem ni čutiti, da bi delavci brez večje strokovne izobrazbe imeli predsojda ali manjvrednostne občutke napram strokovnjakom. To pa je važno, saj se sicer marsikatera dobra zamisel konča v glavi neposrednega proizvajalca. Da bi stvari reševali dobro, bodo za vsak primer obravnavane novosti določili posebno komisijo za presojo predloga, v njej bodo sodelovali res ljudje, ki stvari dobro poznajo.

Z dosledno razporeditvijo strokovnega kadra v neposredno proizvodnjo bodo dosegli večjo vlogo pri uveljavljanju tehničnih izboljšav, saj bo sodelovanje strokovnjakov z delavci na stroji mnogo bolj tesno in delovno. To pa zagotavlja strokovno bodočnost mladim delavcem, tehnikom in inženirjem.

O delu izvršnega sveta

Izvršni svet Skupščine občine Mozirje je imel v mesecu februarju dve seji. V okviru dnevnega reda je obravnaval Dogovor o usklajevanju davčne politike v letu 1982, Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov in Odlok o proračunu občine Mozirje. Vse te dokumente je izvršni svet sprejel in jih bo predlagal v razpravo in sprejem zborom občinske skupščine.

Gotovo pa je, da sta bili osrednji točki obravnave na teh dveh sejah poročilo o uresničevanju družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v občini Mozirje v letu 1980/81 in pa poročilo o uresničevanju Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva v občini Mozirje.

Pri obravnavi Družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike so člani izvršnega sveta poudarili, da se določila le-tega vse premalo uresničujejo in da se pri tem pojavlja veliko pomanjkljivosti in nasprotij. Premalo se zavedamo, da je znanje temelj napredka, zato moramo dvigniti izobrazbeno raven. Načrtovanje kadrov mora postati enakovredno načrtovanju proizvodnje, plani morajo biti dolgoročni, upošte-

vati morajo razvoj OZD, kadrovniki pa morajo dobiti bolj kreativno funkcijo. Vzpodbiti moramo delo vseh kreativnih kadrov, tako da bomo zmanjševali delež fizičnega dela, temu pa mora slediti tudi ustrezno nagajevanje.

Člani izvršnega sveta so ugotovili, da mnoge delovne sredine v naši občini ne spoštujejo podpisanega Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva v občini Mozirje in ne združujejo sredstev. Formalno gre tu za nespoštovanje sprejetega akta, vsebinsko pa to, da še nismo vsi doumeli problemov s katerimi se srečujemo v kmetijstvu, predvsem pa, kako pomembno je, da to vejo gospodarstva čim bolj razvijamo in si ustvarimo bazo za pridobivanje hrane, ki je in še bo postal bolj ključni problem v naši družbi. Takšno obnašanje je izvršni svet kar najostreje obsodil in sprejel sklep, da morajo podpisnice pri zaključnem računu za leto 1981 odvesti manjkajoča sredstva za leto 1981, v bodoče pa spoštovati podpisani samoupravni sporazum. Le na ta način bomo lahko naloge programirali dolgoročno, predvsem pa kvalitetno in zastavljene programe tudi uresničili.

STANISLAV ROZENSTEIN

Visok obisk

Našo občino je obiskala predsednica mednarodne zveze kmečkih žensk - ACWW g. Ziny Westebring-Muller. Obisk predsednice te velike in pomembne (več kot 9 milijonske) organizacije je bil namenjen predvsem njeni seznanitvi z našimi prizadevanji za povečanje kmetijske proizvodnje in boljši položaj kmečkih družin.

G. Westebringovo je ob prihodu pozdravil predsednik skupščine občine Mozirje Čop Hinko in ji med drugim orisal razvoj Zgornjesavinjske doline, gospodarsko stanje in naša prizadevanja za naprej. V prijateljskem razgovoru, ki so se ga udeležili še drugi odgovorni funkcionarji naše občine je g. Westebringova spregovorila o vlogi in položaju mednarodne zveze kmečkih žensk ter o ciljih, ki jih želijo doseči. Navedla je, da zveza deluje na vseh kontinentih zemlje in da ima predvsem namen združevanje, osvobajanje in enakopravno vključevanje kmečkih žensk v sisteme državnih ureditev. Ta mednarodna zveza tudi organizira in pomaga z različnimi ukrepi pri izboljšanju socialnega in ekonomskega položaja kmečkih žensk.

V popoldanskem času se je g. Westebringova pogovarjala z našimi kmečkimi ženami in si ogledala tri usmerjene kmetije ter zakladnico v Radmirju.

G. Westebringovo sta spremljali Mara Rupena-Osolnik, članica sveta republike in dolgo-

Ziny Westebring-Mueller

letna predstavica Jugoslavije v komiteju zadrugnic pri mednarodni zadrugi zvezi in Geli Setina, predstavica društva strokovnih in predmetnih učiteljev gospodinjstva Slovenije.

REZIKA PLAZNIK

Ploden sestanek v Lučah

Krajevna organizacija SZDL je sklicala širši sestanek na katerem so obravnavali pereča vprašanja kraja in dejavnost družbenopolitičnih organizacij.

Uvodne besede je povedal predsednik krajevne organizacije SZDL inž. Šiljar.

Iz pregleda, ki so ga za ta sestanek skrbno pripravili je razvidno hitro upadanje števila prebivalstva, močno zmanjšanje rojstev, postarjanje prebivalstva in veliko dnevnih vozačev na delo. Franc Kosmač, član sveta KS je izračunal, da samo prevozniki stroški za vozače znašajo letno preko 180 milijonov dinarjev. Čas, ki ga ti prebijejo na vozniki pa predstavlja ogromno število. Vse to kaže, da bi morali čimprej pristopiti k zagotovitvi delovnih mest doma.

Direktor Elkoja Ivan Kramar je pojasnil okoliščine, ki so pripeljale do začasnega zastoja

naložb v Strugah. Obljubil je, da se bodo v Elkoju potrudili že to leto uresničiti načrt za obljubljeni obrat, kjer naj bi v eni izmenj delalo 40 ljudi.

Anton Vrhovnik je pojasnil težave okoli bančnih sredstev za naložbe kakršna je predvidena za omenjeni obrat.

Ko so govorili o gozdarstvu so predložili težave okoli delovne sile. Družbeni gozdovi se koristijo do kraja zmogljivosti, medtem ko se zasebni še vedno čuvajo, oziroma se čisto izkoriščajo za nedovoljeno trgovino. Ob tem je Jože Kumer poudaril, da bi kazalo razmisliti o podobnih odnosih med lastniki gozdov in gozdarji kot jih uveljavljajo v postojnskem gozdnem gospodarstvu.

Vinko Knapč je poudaril, da bi morala biti stalna naloga posodabljanje cest.

Posebno poglobljeno so razpravljali o kmetijstvu. Podatki, ki so jih zbrali, kažejo da je največ opuščenih kmetij prav na območju Luč. Inž. Lojze Plaznik je dejal, da se vse premalo uresničujejo določila zakonov, ki velevali redno obdelovanje kmetijskih zemljišč. Tu bi nedvomno morala storiti več kmetijska zemljiška skupnost v povezavi s kmetijsko zadrugo in krajevno skupnostjo. Trmaste lastnike in dediče bo treba brezpogojno pripraviti do spoštovanja zakonov. V nadalje-

vanju je pojasneval stanje v posameznih panogah kmetijstva in predlagal tesnejše sodelovanje z zadrugo pospeševalno službo.

O turizmu je govorila Olga Šiljarjeva, ki je podrobno razložila težave s katerimi se ubadajo turistični delavci. Vsebinsko smo vse te obravnavali že v predhodni številki našega glasila.

Anton Vrhovnik je nakazal nekatere prepreke v razvoju turizma. Znano je namreč, da se sama turistična dejavnost brez širšega sodelovanja ne bo mogla dvigniti. Vendar ne gre le za gmotne težave, tudi močno pomanjkanje ustreznih kadrov deluje zaviralno. Turizem zahteva veliko več pogojev kot katerakoli druga gospodarska veja. Upajmo, da bo nova turistična zveza v občini pripomogla k hitrejšemu razvoju te važne gospodarske veje.

Ob koncu sestanka je inž. Šiljar prikazal še težave v delu delegatov in nekatere pomanjkljivosti v samem sistemu. Delegati imajo občutek nemoči napram birokratskem odnosu raznih služb.

Krajevna skupnost sama bi morala imeti večjo vlogo ko gre za odločanje na njenem območju. Tu bi morali upravni organi bolj prisluhniti mnenju „od spodaj“ in ne, bi smeli ukrepati zgolj papirnato mimo vseh hotenj nekega kraja.

Spominska soba NOB

je odprta vsak torek od 15. do 18. ure v kulturnem domu Mozirje. Skupine si jo lahko ogledajo po želji, če to sporočijo prek telefonske številke 831-609 ali 931-898. Vstopnine ni.

Vabljeni!

Kulturna skupnost občine Mozirje

Razstava tapiserij v Mozirju

V galeriji mozirskega kulturnega doma razstavlja od 6. do 20. marca 1982 tapiserije Beba Krašovič-Jelen. Ogled je mogoč vsak dan od 9. do 16. ure. Zveza kulturnih organizacij in Kulturna skupnost občine Mozirje vabita k ogledu!

Borci Tomšičeve brigade so imeli sestanek na Ljubnem. Na sliki Tone Zagožen med poročilom.

Vljudnost v zatonu

Marsikdo potoži kako je bil v kakšnem uradu neprijazno sprejet, drugi pripoveduje kako so ga nekje pošiljali od vrat do vrat, tretji, da je zaman trkal na vrata, ker so bila zaklenjena, uslužbenec pa nikjer in tako bi lahko naštevali primere, ko smo z medsebojnimi odnosi nezadovoljni. Seveda se upravičeno sprašujemo kje so vzroki za tako hitro upadanje najosnovnejših pravil medsebojnega sožitja.

Nadvse „oguljena“ je trditev, da je temu kriva naglica v kateri delamo, saj bi potemtakem morali kazalci storilnosti biti pri nas daleč nad tistimi v svetu. Vse bolj bo najbrž držalo, da se naglica pozna takrat,

ko delamo za sebe, ko pa delamo za druge, za kar smo sicer plačani pa naglica ni učinkovita! Gre torej za nelepo razvado, ki jo upravičujemo na vse načine. Nihče pa ob tem ne pomisli, da tako ne bo moglo iti v nedogled. Saj naša samoupravna družba ne more biti v medčloveških odnosih nekaj zunaj običajev ljudi v drugih družbah. Hitro pozabljamo da smo v določenem položaju (v službi) posredovalci raznih uslug, storitev in podobno, kot občani pa tudi potrošniki prav vsega tega. Takrat, ko iščemo usluge drugih negodujemo nad spodrsilji ali nad nevljudnostjo, ko pa sami stojimo za pultom, sedimo za mizo ali kako drugače opravljamo delovne dolžnosti pa pozabljamo, da se nam lahko slab odnos kmalu povrne s podobnim ravnanjem.

Zal vse preveč pozabljamo na poslovno vljudnost. Ne gre za to, da bi bili vsiljivo vljudni, gre le za dostojnost v medsebojnem občevanju. Kaj si lahko nekdo misli ko čaka pred tajnico direktorja lep čas, pač tako dolgo, da ta neha razgovor prek telefona, da sklene zaseben razgovor in potem še ne odzdravi na pozdrav došlega, kaj šele, da bi vprašala kaj želi... Ali, da občan pride v urad na določen dan, pa najde zaprta vrata... Ali ko doživijo neprijetna presenečenja na javnih prevoznih sredstvih... Res ne gre drugače? Res mislimo, da si v naši družbi kjer sta človek in njegovo dostojanstvo zapisano z zlatimi črkami lahko dovolimo več nedostojnosti kot tam kjer so pravice ljudi daleč pod našimi? Tudi samoupravljanje je kultura in to še kako zahtevna! Pa je zaradi tega nujno ravnati olikano, kjerkoli že!

Lesni delavec — slikar

Podkrižnik Fran

V Glinu so se letos domislili pripraviti razstavo likovnih del dveh svojih delavcev. Anton Venek, ki si je s svojimi izvirnimi plastikami že priboril ugled med ljubitelji tovrstne umetnosti je razstavljal svoja dela, prvič pa se je v tem krogu pojavil s svojimi slikami žagarski delavec Fran Podkrižnik.

Najprej gre pohvaliti pobudo za takšno vključitev v prireditve kulturnega tedna v občini. Z razstavami v tovarniških prostorih se res približa ta zvrst kulture neposrednim proizvajalcem. Ni nazadnje važno tudi to, da ljudje spoznajo svoje sodelavce tudi s te strani, se pravi, da jih cenijo kot ustvarjalce kulturnih dobrin.

Ker smo Antona Veneka že predstavili našim bralcem, bo tokrat na vrsti Fran Podkrižnik. Kot sin gozdnega delavca se je rodil pod Terom na Ljubnem. Mala kmetija doma je omogočila lažje življenje, ki pa kljub temu ni bilo za Frana postlano z rožicami. Še rosno mlad je stopil na trdo pot lesnega delavca, živel je v težkih stanovanjskih razmerah, kar je vplivalo na njegovo voljo do slikanja. Čeprav je v sebi začutil veselje do risanja že v prvih letih osnovne šole, je spričo težav s katerimi se je srečal po prihodu od vojakov prenehal vrteti svinčnik in čopič. Družina je bila prva skrb. Šele pred petimi leti je ponovno začel izražati svoje občutke na platno.

Na svoje otroške dni obuja spomine najraje o šoli, ko so njegove prve risbe poslali na razstavo v Ljubljano in Beograd. To je bila prva pobuda za njegovo ljubezen do slikanja. Že od nekdaj je občudoval naravo, zato je največ njegovih slik krajinskih. Pri tem rad slika v olju, ker pa je sedaj za barve težko, pravi da bo poskušal več delati z vodenimi barvami. Sedaj ko so otroci odrasli mu ostaja čas za svoje veselje ob večerih in nedeljah.

Vesel je bil pobude inž. Marjana Dobrovca, da bi razstavljal v Glinu. Doslej ni bilo zato prilike. Vesel pa je bil tudi zanimanja svojih sodelavcev za njegovo delo, pravi da so ga boljše spoznali! Tudi mi smo ga.

Na sklepni proslavi pohodnikov po poteh Štirinajste je predal raport narodnemu heroju Tonetu Vidmarju—Luki podporočnik Anton Irmančnik

Po poteh XIV. divizije

Že devetič so se mladi podali na pot, ki jo je nekoč prehodila legendarna Štirinajsta po prehodu obmejne Sotle: Hodili so torej od Sedlarjevega do Ljubnega, kjer je bila sklepna slovesnost. Preko 500 mladih je v pohodu sodelovalo na 150 km dolgi poti. Med potjo so izkazali čast pred spominskimi obeležji iz časov hudih bitk Štirinajste in pripravili 16 kulturnih programov. Na dolgi poti so se srečevali z nekdajnimi borci slavne divizije in spoznavali ljudi, ki so nekoč pomagali borbem v osvobodilnem boju. To je nekaj skopih podatkov o

velikem podvigu mladih iz raznih krajev Slovenije.

Na Ljubnem so pred spomenikom padlim pohodnikom pripravili kulturni program in pristrčen sprejem. Potem, ko je podporočnik Anton Irmančnik predal narodnemu heroju Tonetu Vidmarju Luki raport, je spregovorila borka Štirinajste divizije Majda Ilijaš.

Posebno svečan je bil pogled na mnoge zastave borcev, ki so prišli na Ljubno, pa tudi številni krajski so počastili svetel spomin nepozabnih časov osvobodilnega boja in izrednega deleža Štirinajste v njem.

Vodstvo si je prizadevalo urediti pregled nad premoženjskimi stanji in uredilo je vse potrebne listine za redno poslovanje. Vse to je bilo dokaj zahtevno delo.

Uvedli so tudi obliko vzajemne samopomoči, nameravajo pa se tesno povezati s krajevnimi dejavniki in društvi. V načrtu imajo redno sodelovanje z drugimi društvi upokojencev v občini. Sicer pa so ustanovili zvezo društev upokojencev občine, ki bo imela sedež v Mozirju. Ta naj bi v bodoče zagotovila uspešno sodelovanje društev in usmerjala njihovo dejavnost.

Upokojencem Mozirja!

Društvo upokojencev obvešča, da uradujejo v pisarni (Mozirje 42) vsako sredo med 10. in 13. uro. Tam dobite vsa obvestila, pojasnila in tudi vpišete se lahko v društvo. Vabljeni!

Najstarejša v Lokah

Kračko mammo najbrž res vsakdo pozna, vsaj v okolici Mozirja. V aprilu bo 90 let kar se je rodila kot hči kmeta Mesničarja na Rečici. Že od malih nog je morala Ana Remic veliko delati, zato ji ni bilo hudo, ko se je poročila s kmetom Remicem v Lokah. Dela na kmetiji je bila vajena, pa tudi kmetovanje je rada imela.

Ko smo jo obiskali na domu v Lokah je bila dobre volje in zelo zgovorna. Spomin je svež kot bi se pisalo lani leto 1919, ko se je poročila na Kračnikovo. V zakonu z Ivanom Remicem je imela štiri otroke, ki še vsi živijo. Trdota življenja jo ni nikoli presenetila, saj pravi da je že kot otrok morala pred šolo vsako jutro pasti krave, po šoli pa je bila varuhinja štirih bratov, oziroma sester. Ko tako brska po spominu se globoko zamisli in reče „prva vojna je bila huda, toda druga še veliko bolj“. Takrat je trepetala za svoje tri otroke, ki so partizani neznan kje, vendar so se po koncu vojne srečno vrnil. Ob tem se ji obraz razsvetli in pristavi „zelo sem srečna, ko me imajo otroci tako radi in tako dobro skrbijo za mene na moj življenjski večer...“. To svojo srečo je še poudarila s

trditvijo, da ni nikoli upala, da bo njena starost tako lepa in brezskrbna. To pa je najlepše plačilo mladega rodu staremu,

Ana Remic — Kračka mama

je dokaz globoko spoštljivega odnosa do staršev. Ko bi le bilo povsod tako!

Sloviti planinec

Planinska založba je lani izdala knjižico z naslovom: TRIJE TOMINŠKI — PLANINCI. V njej je dr. Teodor Tomineš opisal rod Portovih planincev s Slatine pri Gornjem gradu. Letos mineva 110 let od rojstva Jopisa (4. 3. 1872), dolgoletnega urednika Planinskega vestnika.

Josip je obiskoval gimnazijo v Celju, v Gradcu na univerzi pa je študiral klasično filologijo in slavistiko, germanistiko, primerjalno jezikoslovje, filozofijo, pedagogiko in telovadbo z anatomijo. Služboval je kot profesor oziroma ravnatelj v Kranju, Gorici, Ljubljani in Mariboru. Mnogo je naredil na področju naše srednje šole, ki je takrat bila povsem druge boje kot jih danes usmerjeno izobraževanje.

Uredništvo Planinskega vestnika spada, poleg literarno-idejnega udejstvovanja, med najpomembnejše področje njegovega dela za planinstvo. Vestnik je urejal polnih 33 let (1908 do 1941, s prekinitvijo med 1. svet. vojno). V tem času je mnogo njegovih člankov polnilo vestnik s tehtno vsebino in mnogimi razpravami o planinstvu. Naj zapišem le eno njegovo misel, ki se danes uresničuje v Planinski šoli, s članka Planine vzgajajo (1933): „Planine vzgajajo. Kdor se ne da vzgojiti, ta se uniči sam ali pa ga uničijo one. A blagor njim, ki se planinam približujejo že vzgojeni po duhu, umu, srcu, telesu! Njim ostanejo planine rajsko svetišče, ki ga morajo zapustiti, ne pa zgubiti.“

Planinska založba se je tako možu Zadrebke doline skromno oddolžila, čaka pa jo še ena naloga, zapis o našem prvem načelniku savinjske podružnice SPD, Franu Kocbeku, saj bo drugo leto 90 let od njene ustanovitve.

BOŽO JORDAN

Borci v spominski sobi

Predsedniki krajevnih organizacij ZZZB NOV so imeli posvet v Mozirju. Po tem so si ogledali spominsko sobo NOB v mozirskem kulturnem domu. Ob tej priliki jim je vsebino razstavljenega gradiva pojasnil Vlado Miklavc. Seznanili so se tudi z drugimi posebnostmi iz zgodovine boja v dolini, ki jih hrani arhiv Kulturne skupnosti Mozirje.

Izrazili so priznanje in hkrati presenečenje nad obilico dragocenega gradiva, ki je bilo zbrano ljubiteljsko in obljubili pomoč pri reševanju zanimivosti na svojih območjih. Ob sodelovanju nekdanjih borcev in drugih občanov bo zbirka bogatejša, tako bomo ohranili poznejšim rodovom dokazila o veličini osvobodilnega boja v naši dolini.

Prvi koraki v delo

Usmerjeno izobraževanje poudarja med drugim tudi postopno spoznavanje delovnih prilik v poznejšem poklicu učenca. Tako je nedvomno zelo pomembno prvo srečanje mladega človeka z bodočim delovnim okoljem. Prav zato so bili tisti, ki skrbijo za delovno priložnost mladih v delovnih organizacijah na to dobro pripravljani. Seveda ne povsod enako dobro, tudi prve izkušnje letos so pokazale, da so ponekod v delovnih sredinah premalo storili za proizvodno delo učencev iz šol. Takšne nekake so bile ugotovitve Sveta za kulturo in izobraževanje pri OK SZDL Mozirje.

Vprašanje je zanimivo, zato smo se o tem pogovarjali z Zoro Štruel, ki dela kot referent za kadre in socialna vprašanja v Elkoju. Ko je beseda nanesla na njegovo delo, je diplomirana sociologinja Štruelova potarjala okoli nepravilnega vrednotenja kadrovskih služb v delovnih organizacijah. Tu gre še vedno za miselnost, da se tega dela lahko podstopi kar vsakdo, neglede na strokovno usposobljenost. Ker pa se prav tu srečujejo največ z vprašanji človeka—delavca je pomembno kako pristopimo k razreševanju

Zora Štruel

mnogih težav s katerimi se kot ljudje srečujemo. Gre v bistvu za poglobljeno skrb, ki jo narekuje naša samoupravna družba. Kaj lahko se pri tem zgodi komu krivica, ki lahko usodno usmeri življenjsko in delovno pot človeka.

Glede letošnjega srečanja z mladimi iz šol je povedala Zora Štruelova, da so se nanj v Elkoju dobro pripravili. Na vseh posvetih in razgovorih o tem so se dodobra seznanili z željenim načinom dela učencev. Žal, kot trdi

Štruelova je bilo na teh posvetih opaziti le malo ljudi iz naše občine, kar kaže morda na premalo razumevanje za ta vprašanja. Meni, da so prav ti posveti bili temelj za dobro delo z mladimi. Končno gre vendarle za nove oblike dela in usmerjanja bodočih delavcev v določeni stroki.

V Elkoju so imeli v prvi skupini 13 učencev. Že prej so izdelali načrt dela, določili ljudi, ki so delali z njimi in poskrbeli, da so se dobro znašli v novem okolju. K temu je pripomnila Štruelova, da so deklice pri delu pokazale vso resnost in prizadevnost. Takšno je tudi mnenje v kolektivu. V bodoče bo vse nekoliko lažje, saj je led prebit in prve izkušnje so pokazale, da so pravilno usmerili bodoče delavke v svoji stroki. Res je, da je treba temu delu posvetiti posebno pozornost, vendar pa je tudi res, da se je že v prvem primeru pokazalo vse to kot uspešno in sodelavci v neposredni proizvodnji prav tako smatrajo, da so se mladi hitro vživeli v delovno okolje in pri tem pokazali dovolj dober odnos do dela in ljudi. Tako bo naslednji korak mladih v Elkoju še lažji!

Zbor nazarskih lovcev

Lovci so na svojem zboru, ki ga je vodil predsednik Edi Herman pregledali delo v preteklem letu. Ugotovili so dobro gospodarjenje družine in prizadevno delo članov za vzdrževanje lovišč. Poročali so med drugim o odstrelu med katerim so posebej pomembne divje svinje, teh je padlo 10. Tudi pri srnjadi je bil načrtovan obseg odstrela dosežen. Posebno pozornost so posvetili prehrani divjačine med zimo ter določili lovce, ki skrbijo za solnice. Ko so govorili o lovskih pseh, so poudarili potrebo po nabavi ustreznih pasemskih živali. Med drugim so obravnavali odstrel namenjen tujim lovcom. Ob koncu so razrešili star odbor in izvolili novega, pod predsedstvom Franca Bende.

Zadružniki so povedali

Po vseh krajevnih skupnostih naše občine so bili od 15. do 18. februarja dobro obiskani zbori kmetov — zadružnikov. Na dnevnem redu je bila namreč obravnava predlaganih sprememb v obdavčevanju kmetijstva, pa tudi o drugih pomembnih vprašanih kmetijstva in gozdarstva smo temeljiteje spregovorili.

Pobudo za sklic zborov je dal Svet za družbeno-ekonomske odnose v kmetijstvu in gozdarstvu pri Občinski konferenci SZDL. Namen te široke javne razprave pa je bil, da prisluhnemo zdravemu razmišljanju kmetov in njihovim pripombam na predlagane zakonske rešitve bodoče davčne politike in jih nato v strnjeni vsebinski obliki posredujemo pristojnim republiškim organom.

In kakšni so zaključki razprave na zborih?

Povsod je bila splošna ugotovitev, da naj bi vse družbene sile raje usmerili v odpravljanje cenovnih neskladij tržne stihije in zagotovitev zadostnih količin potrebnega reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo, ne pa v spreminjanje davčne politike, ki ni in ne bo kaj prida pripomogla k večji pridelavi hrane, pa čeprav bi bila še tako „pravično“ naravnana. Sicer pa dejstvo, da predlagatelj novega zakona o obdavčevanju ni k zakonskemu besedilu pripravil tudi predloga konkretnih predpisov o izračunavanju normativnega dohodka, „priznavanju materialnih stroškov in vrednosti vloženega dela, vzbuja bojazen, da v „grmu tiči zajc“, ki ni prijatelj in pospeševalec kmetijstva. Mnenje je torej, da sistemskega

zakona o davkih ne bi smeli v skupščini SRS sprejemati prej, dokler ne bodo izdelani in v javni razpravi obravnavani tudi vsi manjkajoči izvedbeni predpisi.

Glede predloga, da naj bi bili polkmetje, t. j. tisti, ki imajo svojo socialno varnost zagotovljeno iz redne zaposlitve, občutno bolj obdavčeni kot čisti kmetje, je bilo izraženo enotno mnenje, da bi takšen ukrep povzročil nepopravljivo škodo kmetijstvu in družbi nasploh.

Zaradi premajhnega dohodka iz kmetijstva so si manjši kmetje prisiljeni iskati zaposlitev. In zato, ker poleg redne službe pridelujejo še hrano zase, pa tudi pomembne tržne viške za družbo, naj bi bili kaznovani z višjimi davki?

Pomembna pripomba udeležencev javne razprave je tudi v tem, da bi za hribovske kmetije ki gospodarijo v mnogo težjih pogojih, morali izdelati posebne kriterije obdavčevanja, za najtežavnejše gorske kmetije pa bi bilo treba predvidevati celo oprostitvev plačevanja zemljiškega davka.

Zelo negativno je bilo ocenjeno tudi novo določilo o predlogu Zakona o gozdovih, da bi kmetje morali za razrez lesa za domačo uporabo iskati posebno dovoljenje pri upravnem organu občine. Takšna rešitev bi samo povečala že tako preobsežno administracijo, „črne borze“ v prometu z lesom pa ne bi zmanjšala dokler ne bodo odpravljeni vzroki za njen razcvet. Med njimi pa je najpomembnejši krivec — prevelika razlika med ceno okrogle hlovdovine in žaganega lesa.

Inž. LOJZE PLAZNIK

Koristno domače znanje

V zaostrenih gospodarskih okoliščinah je potrebno bolj kot doslej izkoristiti vse možnosti za posodobitev delovnih postopkov, saj gre v veliki meri za izvozno usmeritev, ki zahteva vsestransko sposobnost v hudi tekmi na svetovnem trgu. Razumljivo je tedaj iskanje vseh virov domačega znanja, ki naj omogoči tudi izdelovanje priprav, oziroma strojev kot nadomestilo tistih, ki smo jih doslej uvažali.

V Smreki imajo lasten razvojni oddelek, ki ga vodi Rajko Selišnik. Vsestransko pa razvijajo voljo do razmišljanja o raznih izboljšavah in boljših delovnih postopkih. Že njihov pravilnik o izboljšavah potrjuje to usmeritev. Če le nekdo opozori na možno izboljšavo je nagrajen. Vzdušje, ki so ga tako zagotovili ni ostalo le na papirju!

Stanka Rojtna poznamo največ kot družbenega in sindikalnega delavca. Manj pa vemo o njem kot izumitelju in graditelju novih strojev. Ko smo obiskali strojno delavnico v Smreki so nam pokazali nov

stroj, ki je pred izgotovitvijo. Gre za sodobno napravo za obdelavo brun. Strokovno imenujejo tak stroj čeparka. Podobne izdelujejo v Rusiji in v Avstriji. Ker ga v proizvodnji rabijo, je Stanko Rojtn žele pred časom izdelal takšnega na ročni pogon. Šlo je za njegovo zamisel od načrta do izvedbe. Pri delu so se pokazale njegove vrline, stroj dela brez pripomb. Razmišljanja za tehnično izpolnitev niso dala miru, treba je bilo izdelati čeparko z sodobno avtomatiko in izdelali so ga! Za nekatere strojne dele so poiskali zunanje izvajalce, ker jih pač sami ne morejo izdelati. Vendar je vse plod domačega znanja in delo lastnih rok.

To ni prvi primer, ko so se doma odločili za lastno izvirno zamisel. Pred časom so izdelali stroj za dalmatinska nasadila, ki se v delavnicah zelo dobro obnese.

Čeprav so, kot sami pravijo v Smreki, „majhni“, pa se vendar trudijo z novimi prijemi poiskati vse možnosti za boljše poslovanje.

Pletenje košev še ni v pozabi. Pri Zgornjem Vodovniku v Radegundi je to redno zimsko delo.

Zbor turistične zveze

Gornjesavinjska turistična zveza je že nekaj let nazaj mirovala, ker ni razpolagala s potrebnimi sredstvi. Razvoj turistične dejavnosti v občini pa zahteva takšno organiziranost. Zato so sklicali 4. občni zbor zveze v Mozirju. Na njem so podali poročilo, ki je kritično prikazalo stanje okoli povezovanja turističnih dejavnikov v občini.

Na zboru so izvolili novo vodstvo zveze. Izvršni odbor bo vodil Anton Vrhovnik, skupščino pa Lojze Plaznik. Člani IO so: Ivan Zupan, Drago Rifelj, Robert Klemenak, Olga Šiljar, Valentin Vider, Janez Božič, Ivan Presečnik, Dominik Miklavc, Jože Prušek, Rudi Gabrovec, Franc Sivec, Jakob Filač in Jožica Valte. V nadzorni odbor pa so izvolili: Stanka Miklavca, Leopolda Supina in Ivana Poličnika.

V sprejetem načrtu dela je vseskozi poudarek na propagandni dejavnosti, ki naj bi celovito prikazala možnosti turizma v dolini. Pri tem bi se posluževali časopisov, prospektov, filmov in televizije.

Kreditiranje kmetijstva

Zadružne enote prav v tem času pripravljajo potrebne podatke za posojila kmetom. Zglasili smo se pri vodji enote Gornji grad inž. Francu Bezovšku, ki nam je pojasnil kako je s temi pripravami v njegovem delovnem okolišu.

V samem Gornjem gradu imajo 11 zahtevkov za posojila, 4 za stroje, 3 za silose, 3 za prenovo hleva in 2 za popravila gospodarskih poslopij. V Novi Stifci pa bodo kreditirali 10 kmetov, 6 za stroje, 2 za obnovo hleva in 2 za silose.

Vse potrebne gradivo za odobritev posojila izdelajo pospeševalci pri zadruzi. Seveda gre pri tem za zahtevno delo, saj se z novimi naložbami usmerja gospodarjenje na kmetiji.

Vodja enote Bezovšek ob tem ugotavlja, da se kmetje vse bolj obračajo na strokovnjake v zadruzi, ki urejajo svoje kmetije. To medsebojno sodelovanje prinaša seveda veliko dobrega in zagotovilo za sodobno gospodarjenje. Posebno silosi postajajo za naše živinorejce zanimivi, saj je na ta način pripravljane živalske hrane za zimski čas varnejše od sušenja sena in še kakovost je večja. Tu velja še poudariti, da so stroški siliranja manjši od tistih za običajno sušenje sena.

Težave so s stroji, kot na primer traktorji. Nekateri kmetje čakajo na že naročene preko leto dni, seveda odobreno posojilo zaradi hitre rasti cen ne bo več, zadoščalo. To povzroča negotovanje med kmeti, pa tudi izbira teh strojev je slaba, posebno za hribovske kmetije.

Dobro sodelovanje

Na skupni seji vaških odborov SZDL in krajevne skupnosti v Smihelu so ugotovili zadovoljivo sodelovanje s krajevno organizacijo SZDL in krajevno skupnostjo Mozirje. Kot so zatrdili so doslej za potrebe Smihela našli razumevanje.

S prevozom delavcev in srednješolcev so zadovoljni, le objava rednega voznega reda še manjka! Moti jih še zapuščenost stavba šole in to, da še ni dokončnega odgovora kaj bo z njo. Ponovno so obravnavali potrebo po ustreznem trgovskem lokalu, oziroma po trgovini. Mnogi so izražali pomisleke o osemenjevanju živine. Veterinarji da zaradi neustrezno vzdrževane ceste v zimskem času ne prihajajo redno osemenjevati živine v Smihel. Ob tem so se dolgo zadržali in menili, da bo treba najti skupen jezik, saj takšno stanje škoduje razvoju živinoreje. Opozorili so dalje na nevarne razmere na cesti ob Ljubiji, ki je bila poškodovana

Novo glasilo

V Gozdnem gospodarstvu Nazarje so se na predlog konference sindikatov odločili pristopiti k pripravam za izdajo lastnega glasila. Urejal naj bi ga Ciril Sem. Zanimljivo bo glasilo velikosti A 4 na 8 straneh. Nameravajo se pogovoriti z vodstvom TKG, da bi skupaj poskrbeli za lastnike gozdov kooperante, torej naj bi tudi ti dobivali glasilo na dom. Prva številka bi izšla v mesecu aprilu letos.

Osvobajanje kmetov

Revolucionarno leto 1848 je marsikaj v takratnem življenju spremenilo, pomenilo pa je tudi mejnik v narodnostnem in socialnem dogajanju našega slovenskega naroda.

Zanimive so ugotovitve o rasti nekdanjih kmetij v času graščinskih oblasti. Posebnost v tem so bile naše razmere, saj so graščinski gospodje v Gornjem gradu v marsičem drugače postopali, kot njihovi vrstniki drugod. Na odnose do kmeta podložnika je v veliki meri vplivalo dejstvo, da niso imeli pridvornega gospodarstva, zato so njihovo zemljo kmetje obdelovali z drugačnimi obveznostmi kot pod drugimi gosposčinami. Ker pa vemo, da so tudi v naši dolini nezadovoljni kmetje razdejali nekaj graščin, druge pa oplenili, je na dlani, da so jih tudi tu do možne mere izkoriščali.

Na nekaterih kmetijah so se še ohranile listine o nakupu zemljišč od gosposke. Zelo zanimive primere hrani arhiv kulturne skupnosti v Mozirju. Ohranjene so tudi knjižice v katerih so vpisane dajatve, ki jih je moral podanik plačevati graščini v denarju, delu in pridelkih. Gornji grad je upravljal obsežna posestva po svojih uradih, ti pa so pobirali obveznosti od kmeta.

Po „patentu“ Marije Terezije iz leta 1751 so lahko graščaki prodajali posest kmetom podanikom. Zato najdemo tudi v naši dolini listine iz druge polovice 18. stoletja, ki pričajo o prodaji zemlje, vendar s posebnimi obvezanosti in pogoji. Imenovali so jih „prodajno pismo“ (Kaufbrief). Tako pridobljena posest se je imenovala „dominikalna“, medtem, ko so posest, ki je kmetu že dalje pripadala imenovali „rustikalno“. Oboje je bilo v raznih listinah navedeno.

Zelo zanimiv primer listin je bil odkrit pri Tiršekku na Dobrovrljah. Kupno pismo glasi na ime Sebastiana Forštnerja in je bilo napisano 19. aprila 1782 na Žovneku, ki je takrat predstavljal graščinsko oblast za to območje. Franc Leopold, svobodni gospod (Freiherr v. Curti) priznam v svojem in imenu mojih dedičev Sebastianu Forštnerju, mojemu podložniku, ki nam je dal v spoštovanju vedeti, da je prevzel Tiršekovo kmetijo od ene meje do druge meje z vsem pripadajočim in gozdom

vred za dogovorjeno kupnino (Kaufschilling) v pravo last. Nato sledi navedba o višini davščine v denarju in pridelkih. Ločene so dajatve graščini in državi. Kupna pogodba velja le, če ne bo brez soglasja graščine posest odprodal ali kako drugače spremenil. Če bo izkazoval določeno spoštovanje, bo deležen zaščite graščine. Vsa ta določila in uvodno besedilo jasno dokazujejo, da je kmet Tiršek še vedno podanik Žovneške gosposčine in ne svobodnjak!

Da so ugotovili količine dajatev v pridelkih so opravili popis posestva in na teh osnovah določili kaj in koliko bo treba letno oddati gosposčini. Listina o takšnem popisu je tudi ohranjena za Tiršekovo kmetijo iz 18. stoletja.

Seveda so se nekatere pravice podedovale, nekatere pa je bilo treba za vsak rod znova pridobiti. Tako je jasno razvidno, da je sin Sebastiana Anton moral ob prevzemu posestva po očetu graščino zaprositi za „zaščito“. S tem se je izrekel hkrati kot podanik. Takšno zaščitno pismo je bilo izdano 19. junija 1807 na Žovneku, imenovali so ga (Schiernbrief), podpisal pa ga je graščak (Nicolaus v. Kegross?). Torej ni bilo več na Žovneku beneške plemenitaške družine Curti. Ni znano koliko je plačal kmet za zaščito, vendar je pri tem verjetno šlo za dvojce, plačilo in izkazano podaništvo.

4. marca 1849 je bil v takratni avstrijski državi sprejet predpis „patent“ (allerrhoechster) torej cesarski o osvoboditvi kmetov. Na temelju tega so 12. 9. 1849 izdali ministersko odredbo. Ta postopek so zaključili s posebnim „izrekom“. V listini Tiršek piše, da je bila to davčna občina Loke, okrožni davčni urad pa Gornji grad. 27. maja 1852 je bil postopek osvoboditve zaključen, iz listine GRUND-ENTLASTUNGS-AUSSPRUCH je razvidna višina odškodnine, ki jo je moral Tiršek plačati državi v posebno blagajno. Odplačilo je bilo na 20 let in sicer tako, da je država prispevala tretjino, ostalo pa v obrokih kmet. Gosposka je dobila torej odškodnino od države. Deželna uprava pa je bila določena kot nadzorni organ, da se je predpis o osvoboditvi kmetov dosledno izvajal in da je tlaka prenehala.

A. VIDEČNIK

Mladi zadružniki tekmovali

Letošnje srečanje predstavnikov aktivov mladih zadružnikov naše občine je bilo v Novi Stifci. Tudi tokrat so se pomerili med seboj o raznih kmetijskih vprašanih in drugem znanju. Kot doslej vedno sta pri pripravi prireditve sodelovala Občinska konferenca mladine in kmetijska zadruha Mozirje.

Prišli so mladi zadružniki iz Smihela, Luč, Gornjega grada, Nove Stifte in Ljubnega. V zadružnem domu so se zbrali še številni poslušalci, ki so svoje predstavnike bodrili. Domala vse skupine so pokazale dobro znanje, vendar pa so bili najboljši mladi z Ljubnega. V skupini so sodelovali Primož Budna, Franc Zaleznik in Edi Jurjevec. Zmagovalcem so sledili mladi iz Nove Stifte, Gornjega grada, Luč in Smihela.

Tekmovanje v znanju Mladi in kmetijstvo so popestrili še s kulturnim delom sporeda in sicer tako, da so iz vsakega aktivna pripravili svojo točko.

Skupina z Ljubnega je v Slovenskih Konjicah. na regijskem srečanju med 11 tekmovalnimi skupinami dosegla odlično 2. mesto. To je uspeh, ki zasluži vsestransko priznanje.

Šolska knjižnica v Mozirju

Osnovna šola v Mozirju je uredila v prostorih, kjer je do nedavnega gostoval vrtec sodobno knjižnico. Tako so zbrali vse knjige, ki so bile že dosedaj na šoli na enem mestu. Oprema je tudi sodobna, tako bo knjižnica vabljiva za učence šole, tembolj ker razpolaga s kakimi 500 knjigami. Knjižnico vodi prosvetna delavka Franja Osterc.

Zanimanje tujcev

V zadnjem času se je povpraševanje iz tujine za hišice Smreke v Gornjem gradu povečalo, kar se kaže v pogostejših obiskih tujih predstavnikov v podjetju.

Skupina predstavnikov iz Francije se je dogovorila za razstavljanje nekaterih izdelkov Smreke na razstavi v Lyonu. Medtem ko so se predstavniki Libije pogovarjali za poskusno postavitev določenih hišic pri njih, tako bi presodili primernost izdelkov Smreke v njihovih vremenskih prilikah.

Presoja ustavnosti odloka

Končno so stvari jasne! Odlok o obveznem odlaganju in odvažanju smeti na območju mozirske občine je zakonit. Tako je namreč odločilo slovensko ustavno sodišče v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisa, ki so mu mnogi občani oporekali veljavnost, češ da ni bil ustavno in zakonito sprejet. Šlo je predvsem za kmečka naselja, kjer po trditvah nekaterih občanov smeti sproti uničujejo s sežiganjem in jih odstranjujejo z zakopavanjem. Navedbe protivnikov občinskega predpisa, da v teh naseljih ni onesnaževanja okolja so v marsičem iz trte izvite, saj so še vedno po odročnih predelih gozdov, potokov vidni največkrat pločevinasti predmeti večjih oblik, kot stari avtomobili, plastična in pločevinasta embalaža in podobno. Saj res, kako velika bi morala biti jama, da bi v njo zakopali, denimo odslužen štedilnik? Pa še bi lahko naštevali.

jejo z zakopavanjem. Navedbe protivnikov občinskega predpisa, da v teh naseljih ni onesnaževanja okolja so v marsičem iz trte izvite, saj so še vedno po odročnih predelih gozdov, potokov vidni največkrat pločevinasti predmeti večjih oblik, kot stari avtomobili, plastična in pločevinasta embalaža in podobno. Saj res, kako velika bi morala biti jama, da bi v njo zakopali, denimo odslužen štedilnik? Pa še bi lahko naštevali.

Tiskarna Delavske univerze

V naši občini je bilo že nekaj časa močno čutiti potrebo po mali tiskarni, ki bi bila namenjena potrebam družbeno-ekonomskega položaja ne le Delavske univerze Mozirje, pač pa delavskih univerz nasploh, smo se delavci Delavske univerze Mozirje odločili, da bomo ustanovili malo ofset tiskarno kot stransko dejavnost. Povezali smo se z AERO Celje — TOZD Grafika, ki nam je v novembru 1980 izdelal predinvesticijsko študijo ter nam kasneje tudi vsestransko pomagal. V januarju 1981 smo pričeli nabavljati najnujnejšo opremo, ter se povezali v OZD v občini, da bi sofinancirale nakup opreme in ureditev primernih prostorov.

Zaradi tega in pa seveda zaradi izražene širše družbene podpore, pa tudi zaradi predvidenega poslabšanega družbeno-ekonomskega položaja ne le Delavske univerze Mozirje, pač pa delavskih univerz nasploh, smo se delavci Delavske univerze Mozirje odločili, da bomo ustanovili malo ofset tiskarno kot stransko dejavnost. Povezali smo se z AERO Celje — TOZD Grafika, ki nam je v novembru 1980 izdelal predinvesticijsko študijo ter nam kasneje tudi vsestransko pomagal. V januarju 1981 smo pričeli nabavljati najnujnejšo opremo, ter se povezali v OZD v občini, da bi sofinancirale nakup opreme in ureditev primernih prostorov.

Kljub številnim začetnim težavam pri nabavi ustrezne opreme, pri nabavi reprodukcijskega

materiala, pri pridobivanju naročil, pri doseganju kvalitete, pri zbiranju potrebnih sredstev, pri pridobitvi ustreznih prostorov itd., smo že v mesecu marcu pričeli z „improvizirano“ proizvodnjo, v mesecu juliju 1981 pa že z redno proizvodnjo, ki je že dala določene finančne rezultate v preteklem letu.

Možnosti tiskarne so sledeče: razmnoževanje raznih enostavnejših tiskovin, zahtevnejši tisk v eni, dveh ali treh barvah, največji format tiska je A3, razrez papirja, priprava tiskovne forme, štirje različni osnovni postopki pri pripravi matric, oziroma ofset plošč (od cene in hitrih postopkov za majhne naklade, do zahtevnejših in seveda tudi nekoliko dražjih), enostavna vezava, perforacija, zgibanje itd.

V imenu delavcev Delavske univerze Mozirje, bi se želel na tem mestu zahvaliti za vsestransko moralno in materialno podporo vsem, ki so nam pomagali pri ustanovitvi tiskarne ter tako pripomogli k razširitvi naše dejavnosti.

MAKS PETEK

Kurirska pot

V Žalcu so se že večkrat sestali kurirji tako imenovane Jurčkove poti, ki je vodila iz Spodnje Savinjske doline v Gornjo Savinjsko dolino. Prva postaja je bila nekje v Gornji Savinjski dolini — na Pustem polju —, med kurirji in osebjem te poti se omenja Slapnik Rozalija roj. Jurhar. Ostali podatki se zbirajo, med drugim, kdo je bil začetnik poti, neki Jurček iz Gornje Savinjske doline. Kurirji prosijo vse, ki vedo za katerekoli podatke, da jih pošljejo na Občinski odbor Zveze združenj borcev Žalec.

Kurirji so v razgovoru poudarili, da je poleg TV — S linije obstojala še posebna linija, ki je služila za prenos pošte in za pošiljanje mobilizirancev v Gornjo Savinjsko dolino. Imela je 7 postaj: Gornja Savinjska dolina — Griže — Zavrha — Frankolovo — Dramlje in cepila se je v Posavje in v Andraž.

Razvila se je iz kurirskih poti, med drugim iz poti — povezave med okrajem Lurd in

Zalec, kurirska služba se je razmahnila po prihodu XIV. divizije na Štajersko, ko je bilo ugotovljeno, da pošta zastaja, TV — S linije pa so imele posebne svoje, tajne naloge. Po njih ni bilo mogoče voditi mobilizirancev zaradi možnosti izdaje. Osnovo tej liniji so služile vojnobilizacijske patrulje.

Pot je približno vodila iz Zavrha mimo Gotovelj čez Savinjo potem ob desnem bregu Savinje pod Šmiklavžem, mimo Grajske vasi proti Taboru, čez Dobrovlje v Gornjo Savinjsko dolino.

Začetki sežejo v spomlad 44, razmahnilo se je v jeseni 1944 — po osvoboditvi Gornje Savinjske doline.

Kurirji te linije so opravljali še različno politično delo in sabotažne akcije.

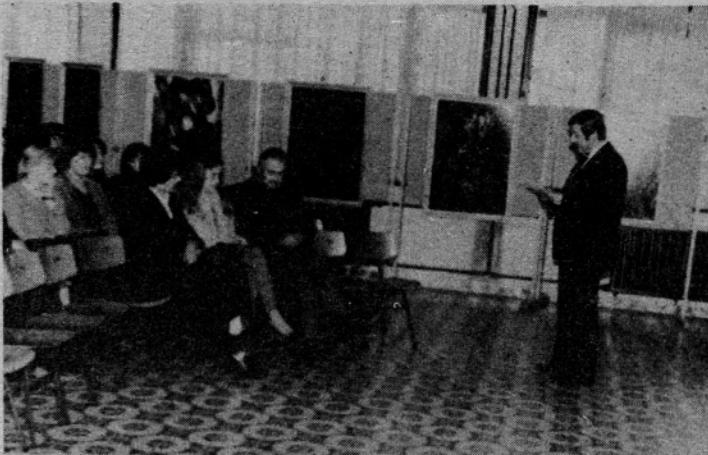
Prosimo vse, ki karkoli vedo o tej povezavi, da sporočijo uredništvu Savinjskih novic ali Obč. odboru ZZB Žalec.

FRANC JEŽOVNIK

Na Rečici novo društvo

Skrb za mladino je naša velika naloga in zahteva mnogo dobre volje. V občini že delujejo Društva prijateljev mladine zelo uspešno, pa tudi občinska zveza si prizadeva storiti vse, da bi mladi našli v ljudeh več razumevanja in prijateljev.

Tudi na Rečici so se odločili ustanoviti društvo. Že prvo srečanje je pokazalo širše zanimanje za delo. Sprejeli so načrt dela in izvolili za predsednico Jelko Strašek, ki dela kot ekonomist v Glinu.

Letos so v Elcroju pripravili razstavo likovnega samorastnika Romana Makaroviča iz Ljubljane, ki ustvarja v slikarstvu in kiparstvu. Zanimivo je njegovo sodelovanje v Groharjevi koloniji v Škofji Loki, kjer je komaj 14 leten že zasedel vidno mesto med mladimi umetniki. Uvodoma so pripravili kulturni program, navzoče pa je pozdravil direktor delovne organizacije Ivan Kramer.

Priznanja kulturnim delavcem

Zveza gledaliških amaterskih skupin celjskega območja je predlagala gornjegrajske kulturne delavce (igralce) za posebna republiška odličja. Jubilejno Linhartovo značko z diplomom so prejeli: za 10 letno delovanje Jože Ramšak ml. in Franc Štifter, za 15 letno delo Ivan Presečnik, za 20 letno delo Jože Fašun, za 25 let dela Franc in Franciška Požarnik in za 30 letno delo Vika in Jože Venišnik, Aci Urlep in Jožica Purnat. Za 35 letno delo na odru pa je prejel odličje Lojze Mavrič. Linhartove značke in

diplome je predal tajnik združenja iz Celja Štefan Žvižej.

Zveza kulturnih organizacij in Kulturna skupnost Mozirje pa sta ob zaključku letošnjega kulturnega tedna podelili zlate plakete najbolj prizadevnim. Prejeli so jih: Prosvetno društvo Ljubno, Pevski zbor PD Mozirje, Ana Škotnik, Kokarje, Marija Mlakar, Mozirje, Rezika Tratnik, Gornji grad, Velentin Vider, Solčava, Heda Herman, Nazarje, Ivan Presečnik, Gornji grad, Janez Pustuslemšek, Nova Štifta in Anton Košak, Bočna.

Štefan Žvižej predaja Linhartovo odličje dolgoletnemu kulturnemu delavcu Alojzu Mavriču iz Gornjega grada.

Premalo zanimanja

V časopisju, pa tudi sicer je bilo veliko nakazanega o novih predpisih, ki naj bi v bodoče veljali v stanovanjskem gospodarstvu pri nas. Gre za nove oblike samoupravnega odločanja v družbenem stanovanjskem premoženju.

Krajevna organizacija v Mozirju je sklicala stanovalce blokov in drugih hiš v družbeni lasti na sestanek, da bi izvolili telesa, ki naj bi v bodoče upravljala s stanovanjskimi zmožljivostmi. Vsakdo bi pričakoval, da se bo vabilu odzvalo mnogo stanovalcev, saj gre končno za važne odločitve v okolju kjer živijo. Od kakih 250 pa jih je prišlo le 5! Ko torej tako ni šlo, so sklenili sklicati le predsednike hišnih svetov. Tudi

tu skoraj ni bilo kaj drugače. Od 22 jih je prišlo le 9. Vendar pa so se dogovorili, da bodo po hišnih svetih vodili razgovore in tudi ustanovili skupnosti stanovalcev. Ta nova oblika naj bi omogočila boljše upravljanje s stanovanjskimi hišami v družbeni lasti in bi združevala stanovalce več hiš v skupnost. Zaradi vse večjih nalog pri upravljanju s stanovanji bo nakazana oblika povezovanja pomenila tudi večje gnotne možnosti, saj bi sredstva skupno usmerjala tja, kjer so trenutno najbolj potrebna in se pred vsem pa ne drobila tako kot doslej. Verjetno bodo stanovanjski sveti uspeli prikazati stanovalcem prednosti nove oblike upravljanja s stanovanji v družbeni lasti!

Življenjski jubilej

Tesno v breg severovzhodnih pobočij Menine planine leži prislonjena domačija Nadvežnikovih v Rovtu nad Šmartnim ob Dreti.

Tukaj sta pred 61 leti začela svojo skupno pot Jože in Marija Nadvežnik. 27 let je bilo tedaj Mariji, ki je prišla sem gor z Brdega in je rodila Jožetu 5 otrok. Življenje ni bilo tako idilično, kot bi se obiskovalcu, ki sem in tja za urico ali več zaide v ta svet, zazdelo. Ne dvomno je podoba tega kraja privlačna ob kateremkoli letnem času, toda biti s to brežno in nič kaj rodovitno zemljo boj za obstanek, je vsekakor nekaj čisto drugega.

Njuni nasledniki so si poskušali najti lažji kos kruha in tako sedaj odrasča že tretji rod Nadvežnikovih spodaj v dolini.

Prijetno in nepozabno predvsem pa polno tiste domačnosti in nenarejene pristrčnosti, ki se žal vse prehitro izgublja med nami, je bilo naše srečanje z njima, ko smo jima v imenu KS

skupaj z njunimi najbližjimi sovaščani prišli voščiti za visoki jubilej.

Mama Marija je vsa drobna, skrómna in tiha sedela pri peči, solze ganjenosti so se ves večer mešale z iskrkami smeha, ki ji je tu in tam zasijal v očeh.

Oče Jože pa, kot da bi ga vse tegobe življenja le oplazile in kot da se je ta večer pomladil v srcu za desetletja, toliko hudo-mušnosti, prešerne razigranosti in razposajenosti je velo iz njegovih pripovedi o številnih šaljivih pripetljajih še iz prve svetovne vojne, predvsem pa se je razvnel ob spominih na leta, ko je vlačil les pri gozdni upravi.

Še zadnji stisk rok, besede zahvale in povabilo: Pridite še! V mnogih naših srcih pa sta ostala še nemo občudovanje in naslednja neizgovorjena čestitka: Čestitamo vama za pogum, da sta tam gori vztrajala in da še vztrajata!

STANKO CAJNER

Zgodovinska zbirka v Gornjem gradu

Naše bralce smo že večkrat seznanili z naporji, ki jih krajevni dejavniki v Gornjem gradu posvečajo ureditvi zgodovinske zbirke za javnost v kraju. Za to se zavzemajo v krajevni skupnosti, pa tudi v turističnem društvu. Neumorni zbiralec narodnega in zgodovinskega gradiva Janez Mavrič je tudi tokrat dal pobudo za razgovor o tem.

Sestanek v Gornjem gradu je sklical Rade Rakun kot predstavnik upravnega organa odgovornega za kulturo. Sestali so se predstavniki družbenega in političnega življenja kraja in predstavnik kulturne skupnosti Mozirje, ki ima posebno komisijo za varstvo kulturne dediščine.

Dogovorili so se, da bo krajevna skupnost poskrbela za prostor v „šteklju“, Janez Mavrič pa poskrbi za ustrezen popis gradiva, ki ga je tudi z gnotno pomočjo družbenih sredstev zbral. Ob tem velja povedati, da je to delo opravljal povsem ljubiteljsko in z veliko zavzetostjo.

Obeta se torej nova pridobitev v Gornjem gradu, ki je zaradi izrednega zgodovinskega pomena znan daleč preko naših meja. Javna zbirka bi seveda predstavljala poleg zgodovinske vrednosti še turistično, saj si obiskovalci želijo spoznati še preteklost kraja, pa tudi narodno blago iz naše preteklosti jih zanima.

Požarna inšpekcija opozarja občane

da ne požigajo listja, suhljadi in drugega materiala na travniških in drugih površinah v bližini gozdov ali drugih objektov, ki bi na ta način lahko postali ogroženi;

da bo organ pristojen za inšpekcijske zadeve požarnega varstva najostreje ukrepal zoper kršilce požarnih varnosti, če se ne bodo ravnali po tem opozorilu.

Imamo le še dva urarja v dolini — na sliki Martin Aubrecht v Mozirju

Enkrat drugače

Prosvetno društvo v Nazarjah je, od kar imajo delovne razmere urejene, že večkrat dokazalo prizadevnost za sodobne prijeme v kulturni dejavnosti. Tudi tokrat jim je uspelo!

V okviru kulturnega tedna so namreč pripravili veseli večer. Že sama napoved takšne prireditve je med ljudmi vzbudila zanimanje. Domiselno in potrebno bi dejali! Delovni ljudje so kar lačni sprostitve, kar čakajo kdo jih bo razveselil, kdo jim bo ponudil zabavo. Vemo da smo v marsičem močno podlegli udobnosti, ki nam jo nudi televizija, vendar pa si želimo več sprostitve, te pa nam njen spored ne nudi kaj dosti. Vsekakor pa premalo!

Prosvetno društvo v Nazarjah, ki ga vodi inž. Marjan Dobrovc je torej skupaj z mladimi iz Glina pripravilo spored petja, recitacij in igranja. Prav zanimivo je pri tem to; da so sodelovali številni krajanji vseh starosti. Od tistih ljubkih obiskovalcev nazarskega vrtca do starejših sodelujočih.

Da so pričakovanja prirediteljev rodila vsestranski uspeh je dokazal izreden obisk in dober glas o sami prireditvi.

Borci o svojem delu

Številna udeležba na letni programski skupščini krajevne organizacije ZB – NOV Mozirje je dokaz za vsestransko voljo nekdanjih borcev, da se na vseh ravneh družbenih naporov vključijo.

Predsednik Jože Mejač je v svojem izčrpnem poročilu opozoril na nekatere težave, ki še vedno spremljajo delo borčevske organizacije. Opozoril je na sedanji notranjepolitični trenutek, ki spriči prizadevanj za ustaleste gospodarstva nikakor ni lahek. Tudi zunanje dogajanje v svetu povzroča upravičeno zaskrbljenost. Načel je še razna vprašanja, ki pestijo člane organizacije, kot stanovanjska, priznavalnina, zdraviliško zdravljenje in podobno. Kritično je podčrtal slabo udeležbo pri raznih javnih manifestacijah, ter pohvalil sodelovanje organizacije pri evidentiranju možnih kandidatov za prihodnje volitve. Posebna pozornost v njegovem poročilu je veljala skrb za zdravje borcev. Omenil je, da nekateri ukrepi niso bili v celoti

opravljeni, saj so bili posredi dopusti zdravstvenih delavcev in pomanjkanje tega kadra, se pa zato sedaj vse začrtano pospešeno izvaja.

Aktivnost članov je bila vsestranska. Ker bi bilo naštevaje predolgo se lahko reče v kratkem, da so se številni borci udeleževali raznih pohodov, strelskih tekmovanj in sodelovali v raznih vajah, kot NNNP in podobno. Iz vsega povedanega je bilo razvidno, da borci kljub visokim letom in morda tudi bolehnosti še vedno stopijo v vrste, ko gre za širše družbene naloge.

Zbor je v imenu krajevne organizacije SZDL pozdravil Tone Modrijančič, ki je v svojih pozdravnih besedah poudaril pomen sodelovanja naših članov v vseh dogajanjih v naši samoupravni družbeni skupnosti. V razpravi so člani opozorili na neredno obešanje zastav ob državnih in drugih praznikih. Govorili so tudi o vzdrževanju spomenikov NOB in nato zaključili zbor.

MALČI KOZAR

Ljubezen do besede

Naprosili smo Štefko Petek, ki nas večkrat razveseli s svojimi pesmicami, da napiše tokrat še kaj o sebi.

„Kaj posebnega nimam povedati. Na kratko bi lahko

Bralne navade smo si otroci pridobili že v šolskih letih. Tako kot mi, sta pisani besedi rada prislunhila tudi oče in mati. Ob tem je rasla ljubezen in veselje do knjig, ki ni nikoli zamrla.

Kdaj sem napisala svojo prvo pesem, se ne spominjam; gotovo pa prej, preden sem končala osnovno šolo. Poskusi pesnikovanja so se nadaljevali, vendar si tega, kar sem napisala, nisem upala dati „na svetlo“.

V letih redne zaposlitve (nad 30 let sem opravljala pisarniška dela), nisem utegnila snovati in pisati. Poleg službe sem se še izobraževala (večerna šola, tečaj). Več s tem se ukvarjam odkar sem invalidsko upokojena, od 1978 naprej. Črtice in pesmi mi, razen Savinjskih novic, objavlja še Kmečki glas. Od tam sem dobila glavno vzpodbudo naj s pisanjem nadaljujem.

Čutim, da bi potrebovala več izobrazbe in splošnega znanja. Za uresničitev teh želja, je žel prepozno. Zavedam se, da so moje literarne stvaritve preprosto napisane, da so dosežki skromni in da veliko možnosti za večji uspeh ni. Čeprav to vem, le ne morem odnehati. To je močnejše od mene, hkrati pa mi zapolnjuje čas ter me osrečuje.“

LIPA

Drevo ponosno — vaška lipa, simbol slovanstvatisoč let; prijeten hlad in senca daješ, žlahten in zdravilen cvet.

Pod tvojo krošnjo so se zbrali, moške in fantje na posvet; ti puntarske si vzklike čula, orožja kmečkega žvenket.

Skrivnostno listi so šumeli, ob pesmi fantov in deklet; v nočeh poletnih in sanjavih ljubezni čula si šepet.

Spet rasti, cveti, draga lipa, ozaljšaj nam slovensko vas, utrdi videz kmečke hiše, ji dajaj senco in okras!

Štefka Petek

rekla, da se me je sreča pridno ogibala, toda tako, vsak o sebi, zatrjujemo vsi, čeprav je res, da je usoda nekaterim bolj naklonjena kot drugim. No, meni ni bila, pa tudi starše je življenje pestilo ter jih trdo preizkušalo. Mati je bila hči kočarja. Že v zgodnjih letih je okusila tuji kruh; postala je pastirica, kasneje pa dekla dokler se ni poročila. V šolo je bolj malo hodila.

Oče je bil kmečki sin, doma v hribovskem zaselku Sv. Lenart pri Gornjem gradu. V redno šolo ni hodil. Brati in pisati se je naučil v pičlo odmerjenem času — eni sami zimi. Tiste čase, okrog leta 1890, šola še ni bila strogo obvezna. Izučil se je za tesarja. Ni delal samo to; v zimskih dneh je mizaril ter izdeloval razno orodje in opremo. Gotovo pa v naši dolini ni bilo kmečke žage, ki je ne bi kdaj popravljaj; pravtako tudi ne mlina. Vsako, še tako dolgo pot, je prehodil peš s „krošnjo“ na hrbtu v kateri je nosil vse potrebno orodje. Njegov delavnik je bil dolg; odhajal je zgodaj zjutraj in prihajal pozno zvečer.

Saša Vuga med literarnim večerom, ki ga je v Mozirju pripravila matična knjižnica

Vse v izvoz

Elkroj že izvažal od leta 1976 dalje. Vendar so tej dejavnosti posvetili vso pozornost šele v zadnjih dveh letih. Že leta 1981 so izvozili na področje čvrstih valut 176.080 hlač, veliko manj pa na ostala tržišča. Čeprav se je tako visok delež izvoza v proizvodnji odražal na dohodku, so zadovoljni z deviznim prilivom, ki je reševal mnoge težave okoli posodabljanja delovnih postopkov. Seveda so devize potrebne še za nabavo raznih surovin. V tem letu namreč izvoziti kar 350.000 hlač ali napram letu 1979 za 375 % več.

Zgolj boj za devize ni uspeh izvoznih prizadevanj, pravijo v Elkroju. Tudi osvajanje tako zahtevnih tržišč je velik poslovni uspeh na katerega so ponosni.

Tudi v Solčavi pustovali

Domače Prosvetno društvo Franc Herle si vsako leto prizadeva, da bi še v Solčavi bilo veselo. Tudi letos so na pustno soboto sklicali „občni zbor vinarske zadruge“. To je prilika, da „pogrejejo“ vse takšne in drugačne dogodke v krajevni skupnosti. Seveda se pri tem trudijo s primernimi nasveti pomagati pri razreševanju določenih vprašanj. Koliko bodo pripomogli k odpravljanju težav pa se bo pokazalo! Ni na odmet „demokratsko“ izražanje mnenj preko nabiralnika, ki ga namestijo za šaljivo pošto.

Kako si krajanji želijo podobnih prireditev je nazorno pokazala množica obiskovalcev saj je bila dvorana kar premajhna.

Prosvetnemu društvu gre priznanje, ker je letos že 16. pripravilo pustno veselje krajanom, ki so prepričani, da bo tako tudi v prihodnje.

FRANC PODBREŽNIK

Pust se je izkazal

Letošnje pustne prireditve so bile v znamenju mrzlih dni. To je bilo čutiti tudi na dan glavne prireditve na trgu v Mozirju. Zbralo se je sicer veliko število gledalcev, ki so z navdušenjem sprejeli pester spored „TV Mozirje“, vendar je bilo opaziti ob koncu že nestrpnost, pa ne zaradi predvajanja televizije, pač pa zaradi mrzlega popoldneva.

Na sploh so bili gledalci mnenja, da bi lahko spored mozirske televizije služil v marsičem za vzgled „veliki sestri“ RTV Ljubljana. Posamezne točke so bile vsestransko učinkovite, vsekakor pa zanimive! Tudi izvajanje v „živo“ je uspelo. Tako so dobro opravili svoje delo tudi napovedovalci, ki so pripravili zanimiva in žgoča besedila. Ob tem so opozorili na marsikatero nepravilnost, kot poškodovanje

ljubijske ceste in mostov, neprimerno pozidavo Brezij in podobno. V živo so bile zelo prepričljive slike akupunktura, pasji klub, posebej navdušeni so bili gledalci ob napovedi mozirske skupine za tekmovanje v bobu na prihodnjih olimpijskih igrah v Sarajevu. Nazorno so si lahko ogledali to plemenito vejo zimskega športa. Presenetljivo je učinkovala vest, da bodo v Mozirju odslej poskrbeli za novo kulturno delovanje in ob tem predstavili učinkovit belet z izbranimi plesalci in plesalko.

Kot mnoga leta nazaj, so tudi letos pokazali „Pusti“, da ta navada tod ne bo izumrla. Mozirski pusti niso imeli namena prikazovati dogodke iz življenja, oziroma omenjati določene osebe, zato poudarjajo, da je vsaka sličnost v podanih prizorih zgolj naključna.

Mozirski pustni običaji so že stari preko 70 let.

Mož z aktovko

Skoraj da ni krajana v Mozirju in okolici, ki ne bi poznal občinskega kurirja Toneta Podvratnika. Kličejo ga kar po domače Savinek. Na mnoga vrata trka in dostavlja razne pošiljke. Največkrat že ve zakaj gre in pomirjujoče pove, da ni nič hudega, ali pa da gre le za manjše zneske, ki jih terja oblast . .

Rodil se je v Radljah ob Dravi in ker je bil brez staršev je leto star prišel kot rejčec k Goličniku na Rečico. Delal je kot gozdni delavec, pa tudi kmetijska dela je opravljal.

Takoj po vojni se je poročil k Savineku na Brezje. Ker pa so otroci zahtevali svoje, mala kmetija pa tega ni mogla dati se je zaposlil na občini kot kurir. To delo opravlja sedaj že 20 let. Najprej je dostavljal pošto s kolesom, pozneje je dobil moped, tako je šlo tudi lažje. Veliko območje, ki ga ima (do Mostnarja v Šentflorjanskem grabnu, do Golt in celo Dobrovlje) zahteva kar dosti napora. Včasih prevozi tudi do 50 km dnevno, ali dostavi do 90 pošilk. Seveda se pa povsod ne more peljati, zato mora mnogokje peš. Z ljudmi nima težav, nasprotno pomagajo mu radi, saj marsikdo vzame za sosedo pošto. Sprejemajo ga tudi lepo, tudi takrat, ko gre za kakšne večje terjatve. Kot pravi Savinek, najprej robantijo potem pa se unesejo in ga lepo sprejmejo.

Zaradi slabega zdravstvenega stanja mu letošnjo zimo ni bilo treba

dostavljati izven območja trga. Tako gre lažje. Seveda pa opravlja med tem razna dela v hiši.

Tone Podvratnik — Savinek

Najtežje mu je bilo, ko je nekoč moral dostaviti odločbo o rušenju neke črno zgrajene stavbe. Pravi, da je razumel ukrep upravnega organa, da pa se mu je tisti, ki je gradil vendarle smilil . . . Takšen je naš občinski kurir Tone Podvratnik.

Številni strelci v Mozirju

Ko so imeli mozirski strelci, združeni v osnovni organizaciji „Kajuh“ letno volilno konferenco je njihovo poročilo izzevalo v znamenju naporov za usposabljanje v splošnem ljudskem odporu in družbeni samozastiti. V tem smislu želijo pritegniti v svoje vrste še več mladih. Končno, naj strelstvo postane šport širokih krogov naših občanov. Dobri uspehi so posledica velikih zalaganj posameznikov v organizaciji. Ko so govorili o članstvu so ugotovili dober uspeh. 160 članov vseh starosti pomeni že veliko, tembolj pa zato, ker je med

njimi mnogo mladih, ki se bodo tako navadili raznih veččin strelstva. Omenili so dobro sodelovanje z lovsko družino Mozirje.

Kljub tej dobri sliki, ki se nudi navzven, so bili kritični do nekaterih pojavov nedejavnosti. So pač tudi med njimi taki, ki bi lahko več storili za razvoj strelskega športa, pa raje stojijo ob strani. O tem so govorili, ko so volili nov odbor, ki naj v bodoče poskrbi še za večjo priljubljenost strelstva in boljše povezavo s krajevno skupnostjo ter drugimi organizacijami v kraju.

JOŽE KOMAC

Tekmovanje kegljačev

V Mozirju so na kegljišču pripravili občinsko prvenstvo v kegljanju dvojic. Nastopilo jih je 20, iz domala vseh društev v občini. Najprej so se pomerili v predtekmovanju. V končno tekmovanje se je uvrstilo 8 dvojic. Zmagala je skupina kegljaškega kluba Mozirje (Janez Tavčar, Niko Fužir) pred Partizanom Gornji grad (Viktor Kovač, Ferdo Hrovat) in Mladostjo z Rečice (Roman Kvas, Drago Cmejer). Nato so se zvrstili Partizan, Gornji grad II, Kegljaski klub Mozirje II, Partizan Mozirje, Partizan Ljubno in Športno društvo Nova Stifla.

Za tekmovanje lahko trdimo, da je bilo dobro pripravljeno, pa tudi gledalcev je vedno več ob takih prilikah. Kot velikokrat doslej, sta tekmo vodila znana športna delavca Viktor Kovač in Martin Aubrecht, ki je v imenu ZTKO občine Mozirje predal odličja.

Po sklepu komisije za kadre in splošne zadeve Železarna Ravne, TOZD Kovinarstvo Ljubno ob Savinji z dne 5. 2. 1982

OBJAVLJAMO prosta dela in naloge

TOPOVARILEC — za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za opravljanje teh del in nalog se zahteva: končana osnovna šola, poskusno delo 2 meseca, delo je v izmenah.

STRUGAR ZA ENOSTAVNA DELA na stružnem stroju SCHIESS — za nedoločen čas s polnim delovnim časom v proizvodnji zobatih vencev.

Za opravljanje teh del in nalog se zahteva: končana osnovna šola, poskusno delo 2 meseca, delo je v izmenah.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi v kadrovske splošno službo TOZD Kovinarstvo Ljubno ob Savinji.

Delovna skupnost uprave za družbene prihodke Skupščine občine Mozirje

razpisuje dela in naloge

DAVČNEGA INŠPEKTORJA

Razpisni pogoji: — visoka ali višja izobrazba pravne, upravne ali ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj

Poleg pogojev šolske izobrazbe in delovnih izkušenj se zahteva, da je kandidat moralno-politično neoporečen.

Rok za prijavo je 30 dni od objave razpisa. Izbira kandidata bo opravljena v 20 dneh po poteku razpisnega roka. Kandidati bodo o izbiri pismeno obveščeni.

Ogrožena Gornjesavinjska dolina

Piše: dr. Ervin Mejak

Ponovno smo v teh dneh ob naših pohodih ob meji trčili ob sovražne patrolne, ki pa se niso postavile v bran, temveč so na naš ogenj iz pušk vsakokrat zbežale preko meje.

V svrhu lažje izpolnitve dane naloge in da ščitimo naše kmete ob meji pred avstrijskimi roparskimi tolparji, da raziščemo tudi teren na koroški strani ter končno, da ugotovimo sovražne postojanke, je odredilo naše poveljstvo 18. maja, da postavi legija takoj v določenem rajonu na štirih točkah in to v bližini prelazov na meji, stalne straže po 16 mož, ki opravljajo tam svojo dolžnost. Določili so poveljnika tem stražam. Te straže so oštevilčili od desnega na levo krilo s številkami 1-4. Še isti dan so bile postavljene. Straži s številko 3 jugovzhodno od Grebena sem poveljeval podpisani. Nastanili smo se pri kmetih v bližini označenih postojank. Moja je bila nastanjena pri kmetu Prepadniku. Straži je bil dodeljen kot mitraljezec Jaka Robnik, hraber in pogumen vojak, doma iz Luč, ob njegovi strani je bil njegov rojak Albin Breznik iz Luč. Sedaj smo se začeli previdno spuščati preko meje v Koroško. Bili smo v stalni pripravljenosti, da nas sovražnik ne iznenadi.

Povsem enolično pa vendar niso minili dnevi do našega pohoda naprej. Moja in del sosednje straže št. 4 pod poveljstvom podporočnika Čančerja smo skupno patrolirali dne 21. maja po Koroški in se bližali Črni. Pri tem smo zadeli ob močno sovražno predstražo, ki se je vgnezdila s strojnico pri Svelberju pred Črno. Vse telefonske naprave smo naglo prerezali in že se je pričelo težko zaželeno pokanje na obeh straneh. Sovražna strojnica je takoj stopila v akcijo. Z metanjem ročnih granat skozi okna hiše in s streljanjem iz pušk na sovražnike, ki so pribežali iz hiše, smo postojanko v kratkem boju uničili. Kakor smo pozneje zvedeli od domačinov, je sovražnik imel 4 mrtve in 7 ranjenih, mi pa smo imeli le enega ranjenega, eden naših pa je bil ujet, ko je obležal nezavesten za neko skalo blizu hiše. Ta je pozneje ušel iz ujetništva v Spittalu na Čehoslovaško, od tam pa s pomočjo našega konzulata srečno domov v Celje.

Velikanski hrušč in več kakor polurno oglušujoče pokanje je medtem že spravilo na noge okrog 150 mož močno sovražno posadko z več strojnicami.

mi v Črni, ki je prihajala svojim na pomoč v več strelnih vrstah. Tej veliki premoči smo se seveda umaknili v hribe nazaj proti meji, kamor so nas dalje časa Avstrijci zasledovali in streljali za nami. Ta naš pohod in praksa pri Svelberju nam je prinesla mnogo koristi. Tako smo zvedeli neposredno in z vso zanesljivostjo za moč in stanje sovražnikovih postojank, spoznali vse dohode proti Črni, uničili vse telefonske naprave iz Črne ven proti meji, videli in čitali razne pozive koroške vlade iz zvedeli med potjo, da je sovražnik brez živeža, preživlja se le od pri kmetih nasilno odvzete hrane, da izvažajo svinco iz Mežice, Slovence preganjajo in mučijo ter podobno. Ostali dnevi so minili brez posebnih dogodkov, v znamenju priprav za splošen napad in pohod naših čet na Koroško.

Kar smo si že tako srčno želeli, to smo dočakali. Z nepopisno radostjo smo sprejeli 27. maja zvečer povelje za napad in vsa potrebna nadaljna navodila. Še zadnje priprave, še poslednje instrukcije, pregled opreme svoje straže, prisrčno slovo od kmeta Prepadnika, pod katerega gostoljubno streho sem s svojo stražo od 18. maja naprej živel, nato na mejo in naprej preko meje, da dosežemo določeno mesto 28. maja ob 3.30 uri, ko bi se naj s kratko trajajočim, močnim našim topovskim ognjem presenetil sovražnik. Takoj nato bi napadli.

Mrzlično razpoloženi in v nestrpnem čakanju na pol četrto uro, smo čepeli na določenih mestih. Na obzorju se je že svitalo, ptički so se preplašeni ker smo se plazili skozi goščavo, začeli oglašati. Pol četrta ura je prišla, grmenje topov od vseh strani, še malo časa in že se je zganila 28. maja 1919 zjutraj vsa naša fronta ob meji od Podrožce preko Dravograda, obstoječa iz štirih napadalnih skupin, ki naj koncentrirano prodirajo proti Celovcu. Naša legija je padala Koroškemu odredu in to v sklopu celjskega pešpolka. Pri ofenzivi so sodelovali Srbi, Hrvati in Slovenci, prvič v bratski slogi za skupno, pravo svojo domovino. Še isti dan je padla po hudem artilerijskem in pehotnem boju Črna v naše roke. Sovražnik se je spustil z velikimi človeškimi in materialnimi izgubami v divji beg in se oddahnil za malo časa šele onstran Drave.

(SE NADALJUJE)

V mozirski telefonski centrali

Potok mlinov

Res malo poznamo posebnosti naše krajine! V iskanju sodobne turistične ponudbe bo treba najti skrite poti k lepotam naših značilnosti. Gre tudi za razne primerke izvirne arhitekture h katerim spada stari mlini, kašče, kozolci in podobno.

Že dolgo ni več res, da iščejo dopustniki in izletniki le ugodno bivanje in dobro hrano. Zahteve gredo tudi v kulturno smer. Tujce zanimajo najrazličnejši pomniki kulture in zgodovine, zanima jih način življenja naših ljudi nekoč in, še marsikaj. Vse to potrjujejo izkušnje naših sosednih dežel, seveda pa tudi naše lastne!

Po strmih pobočjih Radekunde teče potok Mlinščica (Mlinšca), ki izvira pod kmetijo Šumečnik in se nad cesto proti Smihelu pred kmetijo Medved zlija v Šumek, potok ki teče od Brbuča do Ličene (predel nad cesto pred kmetijo Medved). Potok sam na sebi ni nič posebnega na pogled. Vendar pa se nudi izletniku prekrasen sprehod v strmino ob njem. Spotoma naletimo na vrsto starih mlinov od katerih je le en sam še pripravljen za mletje, Zgornje Vodovski. Kot pripoveduje Jože Vačovnik - Zgornji Vodovnik so se zvrstili ob Mlinščici tile mlini: Navodnikov, Povhov, Medvedov, Spodnji Vodovski, Zgornji Vodovski, Zagradiški, Kuglerski, Jugov, Gostek, Srebočki, Segunički, Kebrov, Gornji Govčki, Planinski in Šumečki. To je bilo nekoč. Že pred drugo vojno niso vsi več mleli, saj so nekateri kmetje postavili druge, bliže domu ali pa so jih opustili. K

vsem mlinom je treba omeniti še elektrarno Gornjega Goltnika, ki jo je prav tako poganjala Mlinščica.

Vode je bilo v tem potoku vedno dovolj, tudi v najbolj sušnih časih, zato so nosili sem mleti žito iz oddaljenih krajev, ko tam ni bilo dovolj vode. Stari ljudje se spominjajo, da je bilo v Mlinščici nekega leta tako malo vode, da so mleli 1 ška (meh) kar 24 ur.

O starosti mlinov ne more nihče z gotovostjo govoriti, vendar menijo kmetje z Radekunde, da so jih njihovi predniki gradili že pred dvesto leti. Da jih je toliko bilo in da so tako dobro delali so poskrbeli domači mojstri. Popravila so opravljali največ sami kmetje. Spominjajo pa se še mojstrov Florijana Gabra iz Jazbin in Jožeta Obojnika z Radekunde. V mlinu našega sogovornika je videti letnico 1873, ki je zarezana v les škrinje v katero se je vsulo žito. Jože Vačovnik pa je prepričan, da gre za letnico popravila ne pa za leto gradnje. Izrazi, ki so bili v rabi so lepi in slovenski, denimo zadnji žleb pred mlinškim kolesom so imenovali „strmec“, pač zato, ker je najbolj nagljen, da bi voda imela čimvečjo moč. Posamezni sestavni deli samega mlina pa so imeli že potujčena imena, kot „kumrad“ itd. To je posledica izrazoslovja raznih mojstrov, ki so iz tujine prinesli te besede. Večje število mlinov je bilo tudi ob potoku Reka, ki priteče izpod Smihela.

Za ljubitelje legeba bo torej sprehod ob potoku mlinov doživetje!

A. V.

Vzorni vozniki

Na letni konferenci Zveze šoferjev in avtomobanikov Mozirja v Gornjem gradu so prejeli iz rok predsednika SO Mozirje Hinka Čopa odličja: Zlate značke Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Stane Kranjc iz Mozirja, Janez Stiglic iz Nazarij in Bojan Karče iz Mozirja, srebrne značke: Ivan Purnat iz Vologa, Franc Tkavc iz Nazarij, Jakob Blekač iz Juvanja. Bronaste: Anton Prislán, Jože Žnidarko, Božidar Jurič, Ivan Bezjak, Jože Ternik, Ivan Žvipej, Jernej Plankl, Marija Planovšek. Plakete so prejeli: Ivan Hren, Adolf Govek, Anton Copar, Anton Turk, Franc Vidmar, Peter Koren, Anton Rebersak, Franc Zagoričnik, Kristijan Germelj, Jože Banko, Jože Kotnik, Franc Fužir, Anton Čelinšek in Franc Češnovar.

Ko je pozneje še enkrat prijezdil na grič (drevje so že posekali), je spraševal ljudi, kje so videli plamenje. Odgovorili so, da tam, kjer stoji njegov konj; ta je tedaj s kopitom zakopal v zemljo, tako da je moral škof stopiti z njega. To je seveda bil čudežni kraj.

Na vse večje praznike, poroča škof, se zbere silno veliko ljudi, tudi 30 tisoč iz vseh krajev, celo s Hrvaške in iz Dalmacije. Škof predlaga, da bi romarji ob teh praznikih prejeli popoln odpustek svojih grehov in druge milosti, ki bi jih določil papež.

(Škofu lahko glede marsičesa verjamemo; bolj kot novejšim razlagam Marijinega prikazovanja gluhohega pastirici ipd.)

Najprej so na čudežnem mestu postavili kapelo, nato pa so zgradili cerkev, ki je bila približno takšne velikosti kot današnja in je imela 11 oltarjev (kar je bil tedaj običaj). Zgradili so jo okoli leta 1564.

O čudežih je pisal tudi Primož Trubar, seveda s stališča protestantov, ki Marije in svetnikov ne priznavajo. Leta 1562 je v posvetilu k prvemu delu glagolskega novega testamenta pisal, da je pri Gornjem Gradu poleti 1561 mlada in ne-sramna vlačuga ponoči razpostavljala bakle po gozdu. Zato so tam neumni kmetiči postavili leseno kapelico, kjer se je kmalu znašlo nekaj duhovnikov, ki so začutili možnost zasluzka. Sredi avgusta 1561 je prišlo k omenjeni kapeli mnogo tisoč slovenskih kmetov in kmetic, ki so pripeljali devici Mariji živino in drobnico, oblačila, denar, vosek in sveče, sir, volno, lan in še

marsikaj. Pridigalo jim je pet duhovnikov in eden jih je celo zmerjal, ker se na svetem kraju niso sezuli.

O tej cerkvi spet je 13 let pozneje v Katekizmu z dvema izlagama. Soseski pri Gornjem Gradu je znano, pravi, kako se je obnašala (najbrž ista) vlačuga s svojim hrvaškim farjem (Nikolajem Lubenjakom, ki je bil pozneje škofov kaplan), s katerim sta postavila novo cerkev. - Protestantizem se pri nas ni prijel, prav tako tudi ne Trubarjevo grmenje o nesmiselnosti božjih poti.

Tudi ljudska pesem, ki govori o čudežih, škofu in začetku graditve nove cerkve, se je ohranila in je gotovo iz približno istega časa kot škofovo priporočilo v Rim; v bistvu se z njim tudi ujema.

Ivan Veršnik iz Tiroška hrani okrnjen zapis o božjepotni cerkvi; iz njega izverno za posredovanje protestantov (deželnih stanov) leta 1566 pri deželnem vladarju Karlu (ki je vladal v letih 1564-1590). Škofu (Petru) naj naroči, da oskrbi prižnice s sposobnimi ljudmi, saj je doslej skrbel le za to, da bi ustanovil neko „Novaštifto“ in da bi pri njej laže prodajal svoje žito in vino lahkovernim ljudem, ki se tam zbirajo ob praznikih, in dobil svoj delež od daril in prispevkov, ob katere se spotikajo tisti, ki se bojijo Boga in vedo, da je vera v odpustke in malike izmišljena.

Gibanje štiftarjev je v nekaj deset letih zamrlo, ostala pa je cerkev z božjo potjo; današnja je novejša, iz 60. let 19. stoletja, postavljena pa je namesto prvotne, ki je maja 1853 pogorela.

PETER WEISS

Urednikova beseda

Bralcem ponovno sporočamo, da nepodpisanih prispevkov ne bomo objavljali, tudi takih ne, ki koga osebno žalijo! Za podobne primere so znane poti urejanja odnosov. S tem ne mislimo omejevati možnosti izražanja mnenj in kritičnih pripomb na razna dogajanja, seveda v okviru stvarnosti in dostojnosti.

Uredniški odbor priporoča bralki iz Bočne, da se obrne na delavski svet temeljne organizacije združenega dela, če meni da se ji je zgodila krivica. Obravnava v javnosti je primerna takrat, ko so vsi samoupravni poskusi urejanja sporov neuspešni. V tem primeru pa temu ni tako!

V prihodnji številki bomo posvetili večjo pozornost vprašanju v zvezi z urbanizmom v občini. Naša sogovornika bosta Franc Miklavc, podpredsednik IS SO in Ivan Kenda urbanistični inšpektor.

Kino v aprilu

MOZIRJE

1. IV. MESTO NEVARNOSTI - ameriški film - kriminalka
3. in 4. IV. RESNICNE ZGODBE - nemški film - erotična komedija
6. IV. NEUSTRAŠNI - angleški film - vojni
8. IV. KRALJ DROGE - ameriški film - avanturistični
10. in 11. IV. VELIKI IZZIV - ameriški film - kriminalka
13. IV. AMITIVIL-HIŠA GROZE - ameriški film - grozljivka
15. IV. SICILIJSKA ZVEZA - italijanski film - kriminalka
17. in 18. IV. ROKA SMRTI - Kong Kong - karate
20. IV. IDEALNI PAR - ameriški film - glasbeni
22. IV. PEKEL NA FLORIDI - ameriški film - avanturistični
24. in 25. IV. DOKTOR ŽIVAGO - ameriški film - drama
27. IV. LJUBEZENSKA

ZGODBA NA LEDU - ameriški film - ljubezenska drama

29. IV. SMER MEKSIKO - ameriški film - vestern

LJUBNO

3. IV. KRINKA - ameriški film, drama
6. IV. NOČ ČEDNOSTI V JAVNI HIŠI - madžarski film, komedija
10. in 11. IV. TO SO GADI - slovenski film
13. IV. OKUPACIJA V 26 SLIKAH - domači film
17. IV. ROMEO IN JULIJA IN ANTIBEBI PILULE - zahodno-nemški film, komed.
20. IV. PROPAD JAPONSKE - japonski film, znanstvenofantastični
24. in 25. IV. KING KONG JE POBEGNIL - ameriško-japonski film
27. IV. SORODNIK SORODNICA - francoski film, drama

Nove knjige v knjižnici

LEPOSLOVJE ZA ODRASLE: Zbakar: Brevir moj v travi, Remarque: Ljubi svoja bližnjega, Strindberg: Zagovor blazneža, Bennett: Bog kamnosek, Selby: Zadnji odcip za Brooklyn, Hillary: Ni zmage brez tveganja, Kot slutnja radovedna, Ingolič: Nemir mladostnika, Zola: Nana, Kozak: Kozaska pričevanja, Modiano: Vila bolet, Duke Ellington.

STROKOVNA LITERATURA: Maček: Spomini, Gööck: Družabne igre za, Janjič: Bruce Lee, Boršnak: Anton Aškerc, Mikuz: Lojze Perko, Smith: Zastave in grbi sveta, Plutarh: Življenje velikih Rimljanov, Ribje jedi, Cebelarstvo, Tomo Akvinski: Izabrano djelo, Mandić:

Tito izbliza, Ostojic: Javni dnevnik, Gramofonske instalacije, Tranzistor-ski televizori.

MLADINSKA LITERATURA - Pregl: Strašna bratranca, Pregl: Priporočnik za kletenje, Pregl: Umazana zgodba, Pregl: Zgodbe na dvoru kralja Janeza, Mal: Vanda, Kukaj: Peteronogi zajec, Boska: Komu zlato drsalco, Slovenske narodne pripovedke, Hrvške narodne pripovedke, Srbske narodne pripovedke, Makedonske narodne pripovedke, Judson: Mrzla reka, Hohler: Cipo, Partljič: Hotel sem prijeli sonce, Magajna: Brkonja Čeljustnik, Minatiti: Nekoga moraš imeti rad, Rožnik: Slepi bratec, Zajc: Ta roža je zate.

Veterinarsko dežurstvo

8. 3.-do 14. 3. LEŠNIK Marjan, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-760
15. 3.-do 21. 3. Mag. RESNIK Tone, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-978
22. 3.-do 28. 3. KRALJ Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
29. 3.-do 4. 4. ZAGOŽEN Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-094
5. 4.-do 11. 4. LEŠNIK Marjan, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-760
12. 4.-do 18. 4. Mag. RESNIK Tone, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-978

Matična kronika

V februarju se je poročilo 5 parov: MIKEK Bojan, star 24 let, strojni tehnik iz Nazarij 47 in REMIC Melita, stara 22 let, vzgojiteljica iz Šmartnega /Dreti; VOLER Vincencij, star 43 let, kmet iz Strmca 9 in OŠEP Kristina, stara 44 let, kmetica iz Strmca 15.; KLINAR Stanko, star 30 let, kmet iz Savine 5 in TEŽACKI Danica, stara 21 let, sestavljalka na traku iz Prihove 33; PEČNIK Janez, star 22 let, kmečki delavec iz Florjana 40 in SUHOVERŠNIK Marta, stara 19 let, dijakinja iz Dola 19; FALE Zvonko, star 23 let, prodajalec iz Gornjega grada 24 in PREDOVNIK Angela, stara 20 let PTT prometnik iz Ljubnega 5; PODVRATNIK Janez, star 22 let, delavec iz Lepe njive 63 in KLOBASA Angela, stara 20 let, delavka iz Lepe njive 63;

Umrlo je 6 naših občanov: MATJEVČ Franciška, stara 80 let, kmetica iz Luč 40, TOSTOVRŠNIK Konstanca, star 77 let, upokojenec iz Savine 74, BRGLEZ Florjan, star 44 let, kmet iz Florjana 8, PANČUR Martin, star 32 let, gozdni delavec iz Lenarta 21, VAJD Karolina, stara 73 let, upokojenka iz Mozirja 191, DIMEC Franc, star 82 let, upokojenec iz Lepe njive 81.

„Savinjske novice“

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno - Izdaja SZDL občine Mozirje - Urejuje uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Aleksander V idečnik - Tehnični urednik Niko Kupec - Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 830-040 - Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje š t e v i l k a 52810-637-55424 - Savinjske novice, glasilo SO Mozirje - Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20. v mesecu - Stavek, filmi in prelom ČZP Dolenjski list Novo mesto - Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani - Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Nova Štifta

Prejšnjič sem pisal o ustanovitvi božje poti v Kokarjah. Cerkev device Marije v Novi Štifti je sto let mlajša, veliko znamenitejša in zgrajena iz drugačnih pobud in vzrokov kot koperska.

V prvi polovici 16. stoletja so slovenske dežele zdaleka hude nesreče: Turki so spet pustošili, kmetje so se leta 1515 iz obupa uprli in po porazu zaradi večjih davčin trpeli še bolj, kuga je morila vsakih deset let in naravne katastrofe niti niso bile najstrašnejše zlo, saj so prej ali slej minile. Pomoč je lahko prišla torej le še iz nebes. Ljudje so hodili na oddaljene božje poti: v Rim in Loreto v Italijo, Aachen in Koeln ob Reni v današnji Zahodni Nemčiji. Toda take poti so bile nevarne in dolgotrajne (trajale so po mesec dni ali več). Slovenski ljudje pa so v hudih časih hoteli imeti svetnike čim bliže ob sebi, zato so gradili cerkve, predvsem v čast Mariji. Številno cerkev se je še večalo, ko je duhovništvo izgubljalo ugled zaradi razpuščene življenja. (Tedanji ljubljanski škof je bil poročen in je imel sina duhovnika.)

Iz nemških dežel se je širil protestantizem, ki je zrasel prav iz odpora do nerednosti v cerkveni organizaciji. Ljudje so se ga oprijeli in ga spet opustili, saj jih ni zadovoljil. Z veliko mero senzacionalizma so zato izumljali nove oblike izkazovanja vernosti in božje naklonjenosti; ena od njih je štifarstvo.

Pripadnikom tega gibanja so se pogosto prikazovali svetniki in Marija; to je bil znak, da (jim) je treba na mestu prikazovanja zgraditi cerkev ali vsaj kapelo. (Ime Nova Štifta pomeni nova (cerkvena) ustanova, nova cerkev.)

O pobudah za graditev cerkve poroča ljubljanski škof Peter Seebach (ki je tedaj živel v Gornjem Gradu in je škofoval od leta 1558 do 1568) v prošnji papežu Piju IV. za podelitev odpustkov. Prepis te gostobesedne latinske prošnje visi v cerkvi v Novi Štifti in pravi, da so se na Metuljskem griču raznim ljudem prikazovala čudežna znamenja: v gozdu so videvali plamene, hroma devica se je zaobljubila in čudežno ozdravela, več tisoč ljudi je pri opoldanskem branju maše nad tamkajšnjo kapelo videlo zvezdo (zato tudi Marija Zvezda), dva dečka, od katerih se je eden utopil in drugi umrl zaradi bolezni, sta spet oživela - in še mnogi drugi čudeži se dogajajo na priprošnje device Marije.

Škof pripoveduje, da si ni upal dati dovoljenja za gradnjo cerkve, ker se je bal, da so vmes prividi in ukane. Nato pa so mu otele noge, tako da osem dni ni mogel dobro hoditi. Zaradi množice romarjev so ga njegovi prisilili, da se je pustil na oslička prenesti na Metuljski grič. Po odpetih večernicah je dobil mendo - še boljše zdravje, kot ga je imel prej.